

Popülizmin Gündemi Belirleme ve Şiddeti Tırmandırma Potansiyeli

Popülizmin hayal gücünü zorlaması ya da çok çaba göstermesi gerekmiyor, zira tekerrür eden konularını bir gecede kolayca ülkenin bir numaralı gündem maddesi haline getirebiliyor, Almanya'da, Türkiye'de, her yerde... Berlin'de "yılbaşı olayları" diye adlandırılan gelişmeler bunun örneği. 2015 yılbaşı gecesini anımsayanlar için ne de basit bir tekrardır bu.

Hıristiyan Demokratlara yaklaşık 16 yıl boyunca seçimlerde oy kazandıran yabancı, entegrasyon karşıtı, köktenci, sığınmacı gibi popülist tarzda iş-

lenen konular Berlin'de yinelenen seçim öncesi sahnedeki yerini aldı. Şimdi göç kökenli genç erkekler "paşa" benzetmesi yakıştırılıyor. Önceleri maçoysular, töre cinayeti işliyorlardı ve potansiyel birer kökten dincilerdi. Onlara geçit vermeyecek asayiş sever politikacılar bir de sığınmacılar tarafından işlenen suçları seçim terazisinin bir kefesine koyarak, suçlu yabancıların sınır dışı edilmesi gerektiğini ifade ediyor. Basında sınır dışı etmek tartışmalarına dair neredeyse her yıl tekerrür eden çok sayıda haber bulmak olanaklı:

"1998 yılında Muhlis Arı, işlediği aşırı suçlar nedeniyle 14 yaşında sınır dışı edildiğinde 'Mehmet' adıyla manşetlere çıkmıştı. Yetkililer, Almanya doğumlu genci ailesi olmadan Türkiye'ye gönderdi. O birkaç kez geri dönmeğe çalıştı, ama başarısız oldu."(n-tv.de, 14.11.2018)¹

"Hamburg-Barmbek'te kanlı eylem, bıçaklı adam Ahmad A. ülkeyi terk etmek zorunda kaldı: Sınır dışı etmeler neden bu kadar sık başarısız oluyor?" (Focus.de, 31.07.2017)²

"Giffey suçluların sınır dışı edilmesi çağrısında bulundu: Kriz bölgelerine de gönderilebilmeliler" (zdf.de, 04.07.2021)³

"Brokstedt'te (Schleswig-Holstein) bölgeler arası trende meydana gelen korkunç bıçaklı cinayet, yabancı suçluların sınır dışı edilmesindeki gecikmeye ilişkin büyük bir tartışmayı tetikledi. Birçok kişi şunu soruyor: İbrahim A. gibi suçlu göçmenler neden da-

Devamı 2. sayfada ▶

Medyanın Gücü - İktidarın Söylemi

Prof. Dr. Klaus-Jürgen Bruder

İki kişinin henüz konuşması sırasında vaat ve uygulama arasında doğan olası farklılık, iktidarın söyleminde karşıtlık noktasına kadar yükselir, tersyüz edilir: Savaş ve barışın, neden ve sonucun, etki ve tepkinin tersyüz edilmesi. Örnekler: "Güvenlik-konferansı", "savunma-bakanlığı", "iç güvenlik", "Almanya" için sorumluluk vs. adlandırmalar. 2020 Korona "krizi"nde bu tersyüz ediş şu ana kadarki en baş döndürücü doruklara ulaştı: Halkı korumak için alınan önlemler yurttaşların anayasal haklarının rafa kaldırılmasını ifade etmiştir. George Orwell'in 1984'ü ile kıyaslama kendini dayatıyor: "Savaş barıştır, kölelik özgürlüktür, cehalet güçtür" kargaşası - bütün kavramların tersyüz edilmesi.

SAYFA 3

Kendimizi araştırmak yasak mı?

Osman Çıtsay

Biz Türkiye kökenli insanlara bakıyoruz bu Avrupa'nın "zengin mutfağında". Neden yok-sullar insanlarımız? Göçmenler neden toplumun en alt katmanlarında yer alıyor? Ne gibi beklentileri var? Bunları hiç bilmiyoruz. Çünkü araştırılmıyorlar. Oysa...

Oysa malum, "Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp" der bir Türk atasözü. Neden insanlarımızın bu metropolde hangi koşullarda yaşadığını ve eğilimlerini, sorunlarını sürekli mercek altına almıyoruz? İnsanlarımızı neden "öğrenmiyoruz"?

Bu toplumun içinden çıkmış insanlar, dernekleriyle, daha olanaklı kurumlarıyla bizim insanlarımızın hallerini masaya yatırmıyor. Düzenli aralıklarla anketler düzenlemiyorlar. Bu amaçla birliktelikler oluşturmuyorlar. Bunu bir görev saymıyorlar.

SAYFA 4

Bir Tehdit Sahnelemek

Dr. Wolfgang Bittner

Bugün yaşananların temeli İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından atıldı. Avusturya tarafsız kalmayı başarırken, Federal Almanya, yani Alman İmparatorluğu'nun kalıntısı, kayıtsız şartsız teslim olduktan sonra kalıcı olarak işgal edildi ve Sovyetler Birliği'ne karşı bir cephe devlet olarak konumlandırıldı. Her iki dünya savaşında ana hedef Almanya'nın ekonomik ve askeri bir güç olarak tasfiye edilmesi ve Rusya'ya karşı sahaya sürülmesiydi, şimdi Alman askerleri yeniden Rusya sınırlarına dayandı. Politikacı ve gazeteciler yalnızca tarih bilgisinden değil, jeopolitik kavrama yeteneğinden de yoksun.

SAYFA 7

Ukrayna Savaşı'nın Jeopolitik ve Tarihsel Bağlamı

Prof. Dr. Georg Auernheimer

Dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin içten çöküşünden sonra ABD artık tartışmasız olan üstünlüğünü her türlü tehdide karşı korumakla ilgilendi. Salt coğrafi konumu nedeniyle, iki yanı okyanuslarla korunaklı olduğundan, ABD'nin kendisi hâlâ bir tehditten çekinmek zorunda değildi. Ekonomik ve askeri eşdeğer güçte rakiplerin ortaya çıkması engellenmeliydi. Rusya 1990'lı yıllarda gerçekleşen sistem değişikliğinin ardından kargaşa yaşıyordu, Çin bugünkü ekonomik potansiyele henüz ulaşmamıştı. Buna rağmen uyanık olmak gerekiyordu. Ekonomik önem taşıyan bölgeleri, her şeyden önce fosil enerji zengini Ortadoğu'yu kendi çıkarları için kontrol etmek ve dost olmayan ya da politik açıdan öngörülemez rejimleri değiştirmek gündemdedi.

SAYFA 8-9

Popülizmin Gündemi Belirleme ve Şiddeti Tırmandırma Potansiyeli

1. sayfadan devam... ►

ha hızlı sınır dışı edilmiyor?" (Bild.de, 28.01.2023)⁴

Ya Arap aile klanları? Popülist konu dağırcığının tercih edilen bir diğer incisi. Alman devleti bu konuda kaç yıldır "çaresiz", şöyle bir bakılabilir:

"Berlin polisi salı gecesi 200'den fazla memurla bir Arap aile klanına karşı harekete geçti. Almanya'da bu tür suç yapılarına binlerce kişinin üye olduğu düşünülüyor, müfettişler 'mafya benzeri yapılardan' bahsediyor. Klanların gücünü kırmak neden bu kadar zor?" (web.de, 12.04.2016)⁵

"Arap klanlarında aile her şeydir, birey ise hiçbir şey." (Focus.de, 20.12.2018)⁶

"Almanya'da klan suçlarına karşı ne yapılıyor?" (mdr.de, 30.12.2022)⁷

Popülizmin gündemi belirleme ve şiddeti tırmandırma potansiyelinin hükümetlerin tekelinde olduğu açık. Eleştirel kamuoyunun bu potansiyeli sarsması neredeyse imkânsız. Pandemi dönemi, Ukrayna savaşı da buna örnek gösterilebilir.

Korona aşısından zarar görenlerin artık tazminat aldığı şimdilerde basına yansıyor. Bir, iki yıl önce aşı karşıları başkalarının hayatı için birer tehdit olarak algılanıyor ve düşman ilan ediliyordu. Baskılara boyun eğip de aşı olan acaba kaç aşı karşıtı müdahale nedeniyle engelli hale geldi, kaç kalp krizi geçirdi ya da felç oldu veya artık hayatta bile değil? Sorumlu politikacılar bunun hesabını nasıl vermeli? Bu soruların yanıtı kimseyi ilgilendirmiyor.

90'larda yapılan bir referandumda, birlikte yaşama iradesi gösteren Ukrayna, Rusya, Belarus, Kazakistan vb. Sovyet uluslarının bu isteği hangi güç kullanılarak Ukrayna Savaşı'na evrilinceye kadar aşındırılabilir? Anımsamaya gerek yok...

Ya tarihsel örnekler? Nasıl oldu da bu ülkedeki egemen söylem iki dünya savaşını gerekçelendirip, ulusu arkasından sürükleyebildi? Nasıl oldu da savaş karşı çıkanlar marjinalleştirildi ve hatta yenilginin mimarı ilan edildi? Birinci Cihan Harbi sonrasında cephe gerisinin Alman ordusuna "ihaneti", yani "Arkadan hançerlenmek" efsanesi nasıl rağbet gördü? Eski naziler Federal Almanya'nın inşası için nasıl rehabilite edilebildi?

Evet, Almanya'da hiç bir muhalif kesimin karşı koyamadığı muazzam bir propaganda gücü olduğunu görmek kolay ve bir o kadar da korkunç. Ulus kendi kıyameti için nasıl da seferber edilebiliyor - çok çaba göstermek gerekmeden, hem de ansızın, bir gecede. Belki de Reichstag'ın yandığı geceye benzer bir karanlık ortamda...

Popülizmin gündemini deşifre etmek ve tırmandırma potansiyelini zaafılatmak her daim bir toplumsal ön ha-

zırlık gerektiriyor. Böyle bir ön hazırlık teorik olarak olanaksız değilse de, günümüzde onun ipuçlarına Almanya'da rastlamak zor. "İyi ki Avrupa'da şu isyankâr Fransızlar var" demek de eceleli teselli etmiyor.

Dipnotlar

¹ <https://www.n-tv.de/panorama/Mehmet-hofft-noch-immer-auf-Rueckkehr-article20714033.html>

² https://m.focus.de/politik/deutschland/debatte-um-abgelehnte-asylbewerber-fehlende-papiere-und-laender-wirrwarr-probleme-erschweren-die-abschiebung_id_7415549.html

³ <https://www.rbb24.de/politik/beitrag/2020/07/brandenburg-task-force-abschiebung-fluechtlinge-asylbewerber.html>

⁴ <https://www.zdf.de/nachrichten/politik/giffey-abschiebung-syrien-irak-100.html>

⁵ <https://www.bild.de/politik/inland/politik-inland/politik-fordert-schnellere-abschiebung-und-mehrsicherheit-82713426.bild.html>

⁶ <https://web.de/magazine/panorama/kriminelle-familienclans-31488608>

⁷ <https://www.mdr.de/brisan/klan-kriminalitaet-118.html>

İÇİNDEKİLER

2. Sayfa
İçindekiler

3. Sayfa
Prof. Dr. Klaus-Jürgen Bruder
Medyanın Gücü - İktidarın Söylemi

4. Sayfa
Osman Çıtsay
Kendimizi araştırmak yasak mı?

5. Sayfa
Bahattin Gemici
Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti
Seçim Hakkı Girişimi sözcüsü
Almanya'da Irkçılık ve Yabancı
Düşmanlığı Artıyor

6. Sayfa
Prof. Dr. Michael Klundt
Magdeburg-Stendal Yüksekokulu
Çocuk Yoksulluğu ve Savaş için Dökülen
Timsah Gözyaşları

7. Sayfa
Dr. Wolfgang Bittner
Bir Tehdit Sahnelemek

8-9. Sayfa
Prof. Dr. Georg Auernheimer
Ukrayna Savaşı'nın Jeopolitik ve
Tarihsel Bağlamı

10. Sayfa
Mugwena Maluleke
Güney Afrika Demokratik Öğretmenler
Birliği Genel Sekreteri
Güney Afrika'da İnsan Hakları ve Pandemi

11. Sayfa
Prof Sanjoy Roy
Delhi Üniversitesi Sosyal Çalışmalar Bölümü
Rituparna Dey
Delhi Üniversitesi Sosyal Çalışmalar Bölümü
Doktora Araştırma Görevlisi
Bir İnsan Hakkı Olarak Ücretsiz Sağlık
Hizmeti

12. Sayfa
Nejla Kurul
Eğitim Sen Genel Başkanı
Eğitimde Özelleştirmenin Suça Uzanımı

13. Sayfa
Havva Engin
Heidelberg Pedagoji Yüksekokulu
Eğitim-Öğretim Açısından Adil ve Çeşitliliğe
Duyarlı bir Okul için Çağrı

14. Sayfa
Prof. Xavier Diez
İspanya
Okulun dönüşümü

15. Sayfa
Prof. Dr. Horst Pöttker
Dortmund Teknik Üniversitesi
Başarılı bir Entegrasyon Modeli mi?
Ruhr Polonyalıları Almanya'yı Haklı
Nedenlerle Terketti

16. Sayfa
Julian Assange

KÜNYE | IMPRESSUM

Politeknik

Türkçe Gazete
Türkische Zeitung

Quartalsweise
Üç ayda bir
Unentgeltlich
Ücretsiz
ISSN 2198-8706

Herausgeber/
Yayımlayan Kurum:
Verein für Allseitige Bildung e.V.
(Çökyönlü Eğitim Derneği)

Visdp | Chefredakteur/
Genel Yayın Yönetmeni:
Zeynel Korkmaz

Postanschrift/Posta adresi:
Postfach 25 03 48
40092 Düsseldorf

Webseite/Internet adresi:
www.politeknik.de

Kontakt/ İletişim
info@politeknik.de

Druck/ Baskı:
Hürriyet A.Ş.
Zweigniederlassung Deutschland
An der Brücke 20-22
64546 Mörfelden Walldorf

Gestaltung/Grafik Tasarım
Atelier Grafik & Illustration
Ömer Yaprakçıran

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Klaus-Jürgen Bruder

Medyanın Gücü - İktidarın Söylemi

Son yıllarda ve günümüze dek yaşadıklarımız, hükümetin neyin nasıl yapılacağına dair talimatları ya da neyin nasıl düşünüleceğine dair buyruklarıyla geçti. Ancak hükümetin talimatları halkın çıkarlarıyla taban tabana zıt ve hatta bu çıkarlarla çelişiyor olsa da, halkın büyük bir bölümünün güvenerek bunlara riayet ettiğini de görüyoruz. Bu hem pandemi mizansenin yıkıcı sonuçları, hem de Rusya'ya uygulanan yaptırımların vahim sonuçları için geçerli.

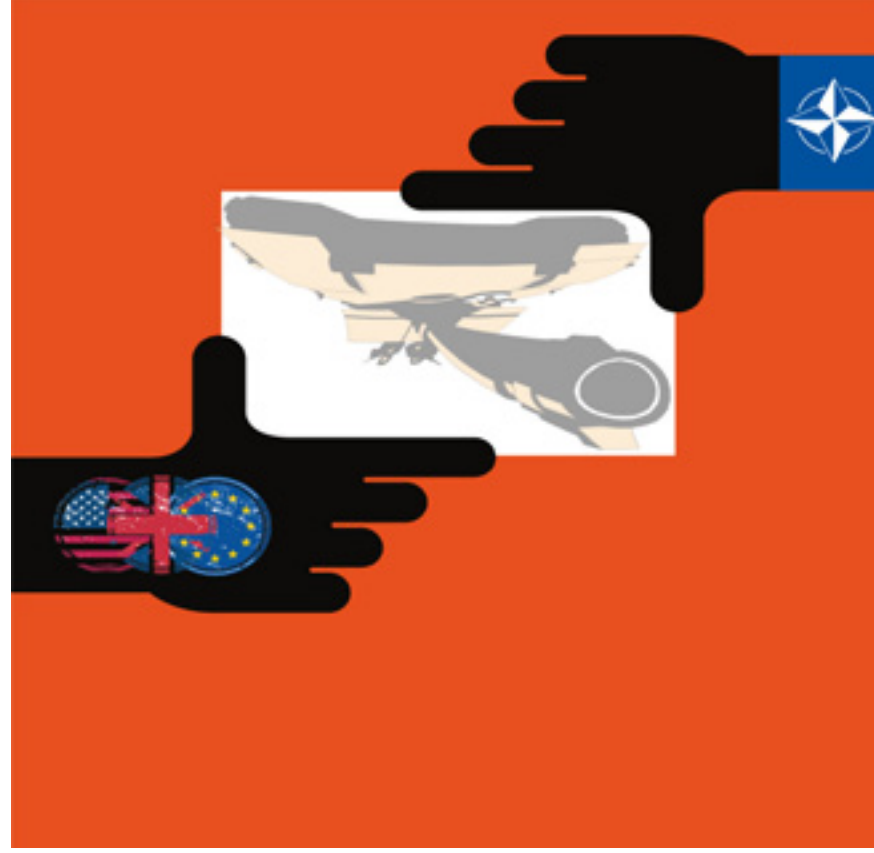
Bilgi, algı ve görüşlerin belirleyici toplumsal aktarıcısı medyadır. Ve hatta onları sıkça üreticisi konumundadır. Medya, bilgi, algı ve görüşlerin salt en geniş yayılımını sağladığı için, onların gücünün en uç noktaya kadar açınmasını da sağlar. Medya aracılığıyla onların iletileri yalnızca seslenen kişiye (ya da belki de dinleyicilere) ulaşmakla kalmaz, konuşan ve hitap edilen kişi doğrudan karşı karşıya durmak zorunda değildir, aksine - imgesel olarak - birbirine bağlıdır: Medya aracılığıyla.

Medyanın gücü ya da medya tarafından aktarılan gücün kendisi görülmez. O, tehdit, emir ya da yönetmeliklerle etkili olmaz - ya da sadece olağanüstü durumlarda bu şekilde etkili olur -, aksine "ikna", iddia, öğütme, "gösterme" ile - konuşma dizini aracılığıyla - ve sözünü etmeme, gizleme yoluyla, yani söyleme dahil olarak ve kurallarına uygun adımlarla bu söylem içerisinde hareket ederek (bkz.: Foucault 1982/1987, S. 255).

Söylemin bu olağanüstü önemini pandemi mizanseni sırasında gözlemleyebildik. Herkesi ve her şeyi boğan bir tehlikenin olduğu iddiası bile, bütün nüfusu mantıksız direktifleri refleksvari teslimiyetçilikle kabul etmeye itmeye yetti.

Gördüğümüz gibi söylem, ekonomiyi yıkıma götüren yönergeler aracılığıyla bir kriz, ekonomik kriz de buna dahil, çıkarılabilir. Ancak söylem yalnızca egemenliğin elinde bunu başarabilir. Onlar bu etkiyi sağlamak için toplumun iktidar pozisyonları içerisinde, siyasette ve medyada söylemin gücünü kullanabilen egemenlerdir. Söylem tek başına, eleştirel entelektüellerin, "alternatif" medyanın elinde bunu yapamazdı. Hiçbir argüman, ne kadar ayrıntılı olursa olsun ayrımlaştırılmış hiçbir kanıt, ne kadar bilimsel olursa olsun hiçbir belge, egemenlerin elindeki söylemin etkisini kırmaya ve salt zayıflatmaya da hi yetmemiştir.

Bilindiği üzere egemenlerin görüşleri bir toplumdaki egemen görüşlerdir (Marx). Ancak bu görüşler sahip olduğu gücü, hükmedilenlerin kitlesel olarak onları üstlenmesi, onlara uygun davranması ile kazanır. Bunun gerçekleşmesi için görüşleri üstlenmek onla-

ra bir şeyler ifade etmelidir. Görüşün beyanının salt tekrarı yetmez. Hükmedilenlerin bu görüşü savunmaktan bir çıkar sağlaması gerekir, ilgilerini çekecek, kendileri için önemli bir şey, görüşü üstlenmek için bir gerekçe.

Gücün söylemi özneyi dikkate almaları, onu ikna etmeli. Bunun imkânı dilin yapısında saklıdır. Bu yapı kastedilenin dışında ifadeleri içeren söze vadedme/dil sürçmesi, "çatal dillilik" olanağı sağlar ve söz konusu eylem ile sıkı bağlantısı olmaksızın "göstererek gizleme"yi mümkün kılar (Bourdieu (1996).

Bu, somut, zorba şiddetten, polis, ordu ya da ekonomik güçten farklı olarak, dili tahakküm kurmanın en etkili aracı haline getirir - özneyi özne olma niteliğinden yoksun bırakmayan, özneye özne olarak seslenen, onu onaylayan "yu-muşak", "akıllı" bir şiddet.

İktidar söyleminin sloganlarının benimsenmesi için, sloganların itaat edilmek üzere kişinin kendisininmiş gibi aktarılması belirleyicidir. Demek ki bizim itaati reddetmemiz gerekir: Kendi emirlerimize uyuyormuşuz gibi yapıyoruz. Bununla özne kendi söz ve eyleminin efendisi olarak kendini gerçekleştirir.

İki kişinin henüz konuşması sırasında vaat ve uygulama arasında doğan olası farklılık, iktidarın söyleminde karşıtlık noktasına kadar yükselir, tersyüz edilir: Savaş ve barışın, neden ve sonucun, etki ve tepkinin tersyüz edilmesi. Örnekler: "Güvenlik-konferansı", "savunma-bakanlığı", "iç güvenlik", "Almanya" için sorumluluk vs. adlandırmalar. 2020 Korona "krizi"nde bu tersyüz ediş şu ana kadarki en baş döndürücü doruklara ulaştı: Halkı korumak için alınan önlemler yurttaşların ana-

yasal haklarının rafa kaldırılmasını ifade etmiştir. George Orwell'in 1984'ü ile kıyaslama kendini dayatıyor: "Savaş barıştır, kölelik özgürlüktür, cehalet güçtür" kargaşası - bütün kavramların tersyüz edilmesi. "Onları korumak için" sözleriyle yaşlı insanların yalıtılması direktifi gerçekleştirildi. "Dayanışma" adı altında hükümetin sloganları, duyuruları sorgulanmadan üstlenildi - "halk birliği" artık pek de uzakta değildi. Kayıtsız şartsız "eşgüdümlemeyen" herkes "sorumsuz" ilan edildi.

Pandemi iktidarın söyleminin nasıl işlediğine dair büyük bir deneydi: Kaygısız, hiçbir şeyin farkında olmayan bir halk, herhangi bir hazırlık olmadan "bir gecede" kendisi için önemli her şeyi unutacak hale getirildi: Bütün hedefler, hareketler, ticari işler, ilişkiler - sözümona her şey adeta ertesi gün insanların gözlerini ovup bakakaldıkları bir "yıldırım savaşı" gibi: "Sıfır borç" uygulaması bu kadar çabuk unutulmamıştı, zira mali kurtarma paketlerinin nefes kesen hızla hazırlanması ile etap hedefi güvence altına alınmıştı ve teslimiyet artık sadece istemsiz davranış seçeneği olarak vardı: Yeni "temas(sızlık)" kurallarını kabullenmek olarak: Başkalarını kendine yaklaştırmamak, hatta bana çok yaklaştığında onu geri çevirmek, herkese karşı kuşkulu olmak, çığırkanklık yaparak şimdiye dek geçerli olan kurallara yaptırım uygulamak, örneğin alışveriş alışkanlıklarını "stokçuluk" olarak yaftalamak, hemen onay vermeden düşüncü düşman ilan etmek.

Yurttaşların sloganları benimsemesini bunu blok bekçisi davranışına varıncaya dek savunan ve "cephe gerisindeki makineli tüfekler" (Freud 1920) tarafından ihbarda bulunulması çağrısıyla körüklenen saldırganlık, "yabancıla-

rın iktidar arzusunun kurbanları" (Adler 1919, S. 129) haline geldiklerinin farkına varmaktan kendilerini korumak üzere yurttaşların harcamak zorunda oldukları inkâr çabasına tanıklık eder.

Bu deneyin yürütüldüğü, hatta planlandığı sinizm, pandemi mizanseni baskınları ve propagandacılarının yazı ve açıklamalarının sinizmiyle doğrulanmaktadır, herkesten önce Dünya Ekonomi Forumu (WEF) organizatörü Klaus Schwab geliyor, her yıl Davos'ta düzenlenen ve kendilerini özgüvenle politika ve ekonomide "karar vericiler" olarak adlandıranları bir araya getiren şahıs. Schwab'ın yeni kitabı (2020) gerçekten örnek niteliğinde bir belgedir, salt söz almak değil, aksine, son aylarda yaşadıklarımızın tamamını "engellenemez gelişme" olarak tanımlayıp, iktidarın söyleminin açık konuşmasını yaparak baklayı ağızından çıkarmıştır: "Kaçınılmaz" olarak hayal edilemeyecek kadar çok sayıda küçük ve orta ölçekli işletme yok olacak, milyonlarca insan işsiz kalacak, kuşaklar eşi benzeri görülmemiş felaketler yaşamak zorunda olacak - her şey Covid 19'un bir sonucu olarak. Bu mizansendeki en önemli aktörlerden biri olan Schwab, bu mizansenin sonuçlarını "pandemi"nin bir sonucu olarak gösteriyor ve kendisinden kaynaklı hiç bir sorumluluğu üstlenmiyor. Ve - iktidarın söyleminin etkili olması için bu da gerekli - Schwab tünelin sonundaki ışık olarak, her ne kadar kendimiz dahil elimizde hiç bir şey kalmayacak olsa da, hepimizin mutlu olacağı bir toplum vadediyor. O, bu distopyaya "yeni güzel dünya" diyemiyor.

-
- Adler, Alfred** (1919). Die andere Seite. Eine massenpsychologische Studie über die Schuld des Volkes. Verlag von Leopold Heidrich, Wien, in: Alfred Adler Studienausgabe. Band 7: Gesellschaft und Kultur (1897-1937) hrsg. v. Almuth Bruder-Bezzel. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2009, S. 139-151
- Bourdieu, Pierre** (1996). Sur la télévision. Liber - Raison d'agir. 1996 [dt.: Über das Fernsehen. Frankfurt a.M.: Suhrkamp 1998]
- Foucault, Michel** (1982). The Subject and Power. In Hubert L. Dreyfus & Paul Rabinow (Eds.), Michel Foucault: Beyond Structuralism and Hermeneutics. Chicago, 208-226 [dt.: Das Subjekt und die Macht. In: Hubert L. Dreyfus & Paul Rabinow (Hrsg.): Michel Foucault: Jenseits von Strukturalismus und Hermeneutik. Frankfurt/M. 1987, 241-261].
- Freud, Sigmund** (1920). Über Kriegsneurosen, Elektrotherapie und Psychoanalyse. Auszug aus dem Protokoll des Untersuchungsverfahrens gegen Wagner-Jauregg im Oktober 1920. Psyche 26,1972,939-951
- Schwab, Klaus & Thierry Malleret** (2020) Covid-19: The Great Reset (Geneva: WEF, 2020).

Klaus-Jürgen Bruder, Prof. Dr. phil. Habil.: Psikoanalist, Berlin Hür Üniversitesi'nde profesör ve Yeni Psikoloji Topluluğu Başkanı olarak çalışmaktadır (NGFP). Önemli yayımları: Lüge und Selbsttäuschung (mit Friedrich Voßkuhler) (2009, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht), Subjektivität und Postmoderne. Der Diskurs der Psychologie (1993, Frankfurt/M.: Suhrkamp), Jugend. Psychologie einer Kultur (mit Almuth Bruder-Bezzel) (1984, München: Urban & Schwarzenberg) und Psychologie ohne Bewußtsein. Die Geburt der behavioristischen Sozialtechnologie (1982, Frankfurt/M.: Suhrkamp).

Osman Çutsay

Kendimizi araştırmak yasak mı?

Nasıl bir ülke bu? Federal Almanya'dan söz ediyoruz. Türkiye'nin dış dünyadaki ilk en anlamlı irtibat merkezi olmasaydı bile, bu Almanya bir başka açıdan da önemli: İçindeki en büyük ikinci dil Türkçe. Bu dili konuşan insanlar burada yaşıyor, burada sosyalize oluyor.

Peki, bu insanların yaşam koşulları hakkında ayrıntılı araştırmalar var mı?

Bu yoğun nüfuslu topluluğun yaşam pratiği, siyasal yönelimleri, ekonomideki yeri, kültürel eğilimleri, inançları, dostluk ve düşmanlık anlayışları, ruh hali vs. ile ilgili araştırmalar var mı?

Pek yok. Daha açık olsun: Hiç yok.

Niye yok?

Para mı yok?

Para mı gerekiyor? Almanya'da devlet, kamu kurumları veya dev şirketlerin uzantısı "vakıflar", bunların araştırma kuruluşları vs. bu tür araştırmalara parasal destek vermiyor diye, bu araştırmaların yapılmasına gerek mi kalmıyor? Bu işe "sivil toplum kuruluşlarımız", her il ve ilçede kurulu Türk dernekleri veya "Türkiye kökenli dernekler/kurumlar" neden yönelmiyor? Ya da sırf bu hedefe yönelik bir örgütlenme neden gerçekleştirilmiyor?

Çok mu zor, hatta imkânsız mı insanlarımızla ilgili çeşitli konularda kamuoyu araştırmaları yapmak? Korkunç bütçeler mi gerekiyor?

Zengin bir ülkenin yoksul insanlarından söz ediyoruz. Hem öyle böyle değil, Avrupa'nın en zengin ülkesinden ve bu devasa zenginliği yaratan insanlarından söz ediyoruz.

Ne mi demek istiyoruz?

Doğrudur: Almanya, Avrupa'nın en zengini. Ayrıca dünyanın da en iyi durumdaki ülkeler listesinde ilk sıralarda yer alıyor. İlle bir gösterge aranıyorsa, kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi

Hasıla'yı verelim: IMF'nin Ekim 2022'de yayımladığı bir tabloda Almanya'da kişi başına GSYİH'nın 2021 yılı itibarıyla 51 bin 238 dolar olduğu görülüyor. Aynı nüfusa sahip Türkiye'de bu rakam 9 bin 654 dolar. Neyse...

Biz, Federal Almanya'ya bakıyoruz. İhracat şampiyonluğunu Çin'e kaybetti gerçi, bir daha geri alması da mümkün gözüküyor, ama dış ticaret fazlasında şampiyonluğu bırakmaya geçen yıla kadar niyeti yoktu. Kısacası, çok zengin bir ekonomiden söz ediyoruz.

Bu ekonomi içinde yaşayan 3,2 milyon Türkiye kökenli insanımızın durumu ne?

Türkiye kökenlilerin, ülkede son yıllara yayılan yoksullaşma dalgalarından paylarını almadığını mı düşünmemiz gerekiyor?

Korona salgınından bu yana alınan önlemler, Avrupa'nın en zengin ülkesinde de yoğun bir yoksullaşmaya yol açtı. Bu konuda çok yazıldı, tartışılıyor. Ancak, bir başka şey masaya getirilmiyor: Toplumun alt gelir gruplarında bulunan Türkiye kökenlilerin tam durumu nedir?

Artık sönen Türk medyasına baktığımızda, tuzu kuruların çoğunluğu oluşturduğu izlenimine kapılmak mümkün. Zaten amaç da bu. Kuşkusuz Türkiye'deki yoksullukla karşılaştırıldığında ortaya bir bilmece çıkıyor. Almanya'da bir sefaletten söz edilemiyor, ama yoksulluk yayılıyor. Vasıflı işgücü kapsamında yer alanların dışında geniş bir kesimin "memleketlerinden daha iyi bir durumda oldukları" söylenebilir belki. Ama ne kadar ve neden iyi? Bunun yanıtı yok.

Memlekettekinden daha iyi durumda olmaları, isyan etmeme nedeni. Metropollerin böyle bir "şükür yastığı" var toplumun en alt katmanları açısından: "Memlekette kalsak, orada olsak durumumuz berbattı" diye düşünüyorlar ve

sesleri çıkmıyor. Sadece Almanya'daki Türkiye kökenliler değil, Afrika kökenliler, Afganlar, İranlılar, Araplar, hatta Bulgaristan Türkleri falan da aynı kafa...

Ancak, yanıtı olmayan soru, ortada: "Bizimkilerin" durumu ne gerçekten?

Gıdada, elektrik ve ısınma için kullanılan enerjideki fiyat artışları Türkiye kökenli insanlarımızı nasıl vurmuş olabilir? Bir fikri olan var mı?

Burada söylenecek çok şey var: Her etnik/dinsel/kültürel "azınlığın" durumunu "bağımlı" veya "çevre" ülkelerinde sürekli mercek altına alan veya sorunlu coğrafyalardaki toplumsal kırılmaları hızlandıran (hatta tetikleyen) araştırmalar yapmayı kendine iş belleyen metropoller, mesela araştırma kuruluşları ve vakıflar ya da medya, böyle bir bütünlüklü sistem, Almanya'da göçmen kökenli nüfusun yediği vurgunun ayrıntılı işlenmesi için bir girişimde bulunmuyor. Neden?

Ülkede namuslu bilim insanları hiç yok değil. Bunlardan biri de Prof. Dr. Christoph Butterwege.

Prof. Butterwege, sohn yıllarda özellikle toplamdaki yoksullaşma üzerinde duruyor ve art arda kitaplar, makaleler yayımlıyor, yoksulluk riskinin özellikle göç kökenli insanları vurduğunun altını çiziyor. "En yüksek yoksulluk riskleri, gelirsizler, tek başına çocuklarını büyütme çalışanlar ve göç arka planına sahip insanlar için söz konusu." (Blätter für deutsche und internationale Politik, September 2022, s. 73.)

Biz Türkiye kökenli insanlara bakıyoruz bu Avrupa'nın "zengin mutfaklarında". Neden yoksullar insanlarımız? Göçmenler neden toplumun en alt katmanlarında yer alıyor? Ne gibi beklentileri var?

Bunları hiç bilmiyoruz. Çünkü araştırılmıyorlar. Oysa...

Oysa malum, "Bilmemek ayıp değil,

öğrenmemek ayıp" der bir Türk atasözü. Neden insanlarımızın bu metropolde hangi koşullarda yaşadığını ve eğilimlerini, sorunlarını sürekli mercek altına almıyoruz? İnsanlarımızı neden "öğrenmiyoruz"?

Bu toplumun içinden çıkmış insanlar, dernekleriyle, daha olanaklı kurumlarıyla bizim insanlarımızın hallerini masaya yatırmıyor. Düzenli aralıklarla anketler düzenlemiyorlar. Bu amaçla birliktelikler oluşturmuyorlar. Bunu bir görev saymıyorlar. Bu tür araştırmaların Ankara veya Berlin'in işi ya da ödevi olduğuna inandırmışlar kendilerini... Parayı tek sorun sayıyorlar.

Öyle değil.

Yoksulluk, Federal Almanya'da yaşayan Türkiye kökenli insanların en ağır sorunlarından biri. Daha doğrusu, birincisi. Örneğin, emeklilerin durumu. Onları yaşlılıklarında Türkiye'ye sürmek, avro cinsinden küçük emekli maaşlarıyla orada "ölümü daha iyi koşullarda beklemelerini sağlamak", ne yazık ki, fillerin ölümü hissettiklerinde ortadan kaybolmalarını andırıyor.

Kökleri Türkiye'de bulunan genç kuşak bu soruna el atar mı, bu "araştırma boşluğunu" doldurur mu? Bu görev için "para" mı arar? Yoksa içinden çıktığı topluluğun yoksul olmadığına mı inanır ve çoğunluk toplumunu da buna inandırmaya çalışır?

Yoksulluğun ve yoksulların siyasetten dışlandığını görüyoruz. Bir "metropol başarısı" olmalı. Ya da bir "Alman başarısı"...

Bu yoksulluğun kader olamayacağını düşünen dışarıklı bir kuşağın sahneye çıkacağı zamanları beklemek de bir siyaset galiba. Ne kadar doğru bir siyaset olduğu ise ayrı bir konu.

■

Bahattin Gemici

Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Seçim Hakkı Girişimi sözcüsü | Almanya

Almanya'da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı Artıyor

2023 yılbaşı gecesi Berlin, Hamburg, Köln, Düsseldorf ve Stuttgart gibi bazı büyük kentlerde, Alman ve göçmen gençlerden oluşan grupların polise, itfaiye ve yardım ekiplerine havai fişekli, taşlı ve şişeli saldırılarını, vitrinlerin camlarını kırmaları göçmen karşıtı partileri ve kurumları harekete geçirmiş, göç ve uyum konusunu yeniden Almanya'nın gündemine taşımıştır.

Yabancıları siyaset malzemesi yapan fırsatçılar, toplumu kutuplaştırmaya yönelik açıklamalar yaparak gerilimi tırmandırmakta, iç barışı tehlikeye düşürmektedir. Aynı kesimler sınıflardaki göçmen çocuklarına sınır getirilmesini, teneffüslerde anadilde konuşmanın yasaklanmasını, suç işleyen göçmenlerin derhal sınır dışı edilmesini dile getiriyorlar. Yakında Federal Meclis gündemine gelecek olan çifte vatandaşlık yasa tasarısına da tepki gösterileceği açıktır.

Şiddet olaylarını; polise, itfaiye ve yardım ekiplerine yapılan saldırıları şiddetle kınıyoruz. Ancak olayların gerisinde yatan sosyal- kültürel, ekonomik nedenleri; ayrımcılığın ve dışlanmanın vardığı noktayı da görmek zorundayız. Siyasetçiler, yaşanan acı olayları siyaset malzemesi yapmak yerine bilim insanlarıyla, yerli ve göçmen kuruluşlarıyla işbirliği yaparak sorunlara çözüm aramalıdır.

IRKÇILIK TÜM AVRUPA'NIN SORUNUDUR

Almanya'daki aşırı sağcılar, geçtiğimiz yıl göçmenlere ve farklı görüşteki insanlara yönelik 22 bin saldırı düzenlemiştir. 1990'dan bu yana aşırı sağcılar 218 kişiyi katletmiş, yüzlerce kişiyi yaralamıştır. Irkçılık ve şiddet sadece Almanya'nın değil, tüm Avrupa'nın sorunudur. Kültürel uyum sorunlarının kökenini inceleyen sosyologlar "bu konudaki en büyük engel Avrupalının doğasında var olan ırkçı yaklaşım olduğu"nu söylemektedir.

Fransa'da, Hollanda'da, Avusturya'da, İngiltere'de, İtalya'da ve diğer ülkelerde aşırı sağ giderek güçlenmektedir. Hedefte başta Türkler olmak üzere tüm Müslümanlar vardır. Almanya'da aşırı sağın güçlenmesine gerekçe olarak artan işsizlik ve ekonomik kriz gösterilmektedir. Ancak hiçbir gerekçe insan düşmanlığını haklı kılamaz.

ALMAN YETKİLİLERE ÖNERİLER

- İşsizliği ve yoksulluğu önleyecek tedbirleri alınız. Almanya'nın olanaklarını yerli yabancı ayırımı yapmadan halka eşit olarak sununuz.
- Çıkarlık yeri ve iş arayan yabancılarla kolaylık sağlayınız, onlara üçüncü sınıf insan muamelesi yapmayınız.
- Göçmenleri seçimlerde günah ke-

çisi olarak göstermeyiniz. Uzun emekler sonucu kurulan insani ilişkileri ve dostlukları bozmayınız.

İnsanların en demokratik hakkı olan seçme ve seçilme hakkını bir an önce biz göçmenlere de tanıyınız; işlevleri son derece sınırlı olan Yabancılar Meclisi ya da Uyum Meclisi adını verdiğiniz kuruluşlarla göçmenleri oyalamaktan vazgeçiniz.

■ Çifte vatandaşlığı bir an önce kabul ediniz. Alman vatandaşlığına geçme-

tan vazgeçiniz. Çocuklarımızı asimile etmeye çalışmayınız.

■ Okullarda yerli ile göçmen öğrencilerin kaynaşması için gereken önlemleri alınız. Ders kitaplarında farklı ülkelerden gelen göçmenlerin ulusal kültürlerine ve dini inançlarına yer veriniz.

■ Anaokulundan başlayarak eğitimin bütün kademelerinde hoşgörüyü dayanan, insan haklarına saygılı, şiddete, kine ve yabancı düşmanlığına karşı bir eğitim uygulanmasını sağlayınız.

HÜKÜMET YETKİLİLERİ DAHA ÖNCELERİ OLDU ĞU GİBİ BİZİ "DÖVİZ YUMURTLAYAN TAVUK" OLARAK GÖRMEKTEN VAZGEÇMELİ, SORUNLARIMIZA KULAK VERMELİDİR

yi kolaylaştırınız. Siyasi partilerde göçmenler için kota uygulaması getiriniz.

■ Alman halkında yabancılar karşı varolan önyargıları ortadan kaldırmaya yönelik toplumsal, kültürel ve sosyal çalışmaları destekleyiniz. Kamuyu uyarıcı ve bilgilendirici malzemeler hazırlayınız.

■ Konut arayan göçmenlere ayrımcılık yapmayınız. Böylelikle göçmenler de Almanların oturduğu mahallelerde ev bulabilir, çocukları Alman çocukları ile oynayabilir ve daha kolay Almanca öğrenirler.

■ Göçmenlerin dillerine, dinlerine ve kültürlerine saygı gösteriniz. Anadili derslerini kaldırmaktan, okul bahçelerinde Türkçe konuşmayı yasaklamak-

tan vazgeçiniz. Çocuklarımızı asimile etmeye çalışmayınız.

■ Yabancı düşmanlığı yapanlara ve şiddet uygulayanlara karşı caydırıcı yasal önlemler alınız.

■ Irkçılığı ve yabancı düşmanlığını körükleyen NPD ve benzeri partileri, örgütleri kapatınız, onların toplumsal barışı bozmalarına izin vermeyiniz.

TÜRK GÖÇMENLERE DÜŞEN GÖREVLER

■ Çocuklarımızın ve gençlerimizin eğitimine gereken önemi verelim. Okuyan, araştıran ve düşünen bir toplum olmak için, yaşadığımız ülkede önemli mevkilere gelmek için çalışalım.

■ Almanlarla iyi bir diyalog kurmanın ve onlara derdimizi anlatmanın yolu, dil öğrenmekten geçer. Yaşımız kaç

olursa olsun Almanca öğrenmek için gereken çabayı gösterelim.

■ İşimizle, davranışımızla, çağdaş giyimimizle, komşuluğumuzla ve kültürümüzle kendimizi bu topluma kabul ettirmek için gayret edelim.

■ İçinde yaşadığımız ülkenin sosyal, kültürel ve dini değerlerine, yasalarına saygı gösterelim. Uyum için biz de elimizden geleni yapalım.

■ Yurtdışında, kendimizi ülkemizin bir elçisi olarak görelim. Türk-Alman dostluğunu geliştirmek için çaba gösterelim. Ülkemize turist göndererek onların bizi ve kültürümüzü daha yakından tanımalarını sağlayalım.

■ Kahvelere ve camilere kapanarak kendimizi toplumdan soyutlamayalım. Siyasi partilere, sendikalara ve diğer sivil toplum örgütlerine üye olalım. Buralarda sorunlarımızı dile getirelim, haklarımızı almak için mücadele edelim. Almanya çapında güçlü bir Türk toplumu oluşturalım.

■ Yabancı düşmanlığı ve ırkçılık bizi bu toplumda uzun yıllar uğraştıracak bir sorundur. Bunun için başta Türkler olmak üzere, bütünüyle aramızdaki görüş ayrılıklarını bir kenara bırakarak can ve mal güvenliği ve çocuklarımızın geleceği için bir araya gelmeli, ileride olabilecek her türlü olumsuz durumları hesaba katarak ona göre önlemimizi almalıyız.

Bu toplumda barış içinde bir arada yaşamak ve kendimizi ezdirmemek için sokak sokak, mahalle mahalle örgütlü ve tedbirli olmak gerekiyor. Yabancı düşmanlığına ve ırkçılığa karşı çıkan yerli, göçmen tüm kişi ve kuruluşlar kalıcı girişimler oluşturmalı, kent, eyalet ve federal düzeyde çeşitli etkinlikler düzenleyerek aşırı sağa ve şiddet eylemlerine fırsat vermemelidir.

TÜRKİYE'DEN BEKLENTİLERİMİZ

Almanya'da 3 milyon, Avrupa'da 5 milyonu aşkın Türkiye kökenli insanımız yaşamaktadır. Bu güç, ülkemiz için her bakımdan büyük bir potansiyeldir. Hükümet yetkilileri daha önceleri olduğu gibi bizi "Döviz yumurtlayan tavuk" olarak görmekten vazgeçmeli, sorunlarımıza kulak vermelidir. Çocuklarımıza ve gençlerimize sahip çıkmalı, uygarlığı ile övünen Avrupa'da bizi ırkçı saldırılardan korumak için gerekli girişimleri ve çalışmaları yapmalıdır.

Siyasetçiler, üniversiteler, bilim insanları, yazarlar, gazeteciler, sanayiciler, dışalımcılar, dışsatımcılar, tüm yetkili, etkili kişi ve kurumlar; Avrupa ve dünyanın öteki ülkeleriyle olan ilişkilerinizde bizim sorunlarımızı dile getiriniz. Bizi yalnız bırakmayınız, bize destek olunuz. Yurtdışında var olan güçlü bir Türk Toplumunu da sizi unutmayacaktır.

Prof. Dr. Michael Klundt
Magdeburg-Stendal Yüksekokulu

Çeviri: PoliTeknik

Çocuk Yoksulluğu ve Savaş için Dökülen Timsah Gözyaşları

Zengin Almanya'da çocuk yoksulluğu olduğu aslında yalnızca çok kazanan bildik kesimler tarafından reddediliyor. Onlar yoksullara az para ile nasıl ısınılacağını, yemek yenileceğini, öğrenileceğini ve ykanılacağını anlatıyor.

Çeyrek yüzyıl önce bir aile bakanı çıkıp da 10. Çocuk ve Gençlik Raporu'nda saptanan çocuk yoksulluğunun aslında varolmadığını iddia edebiliyordu. Nolte Hanım'ın başarısı sınırlıydı ve 1998 seçimlerinin ardından bakan olarak da görevi son bulmuştu. Farklı hükümetlerin yayımladığı birkaç Yoksulluk ve Zenginlik Raporu'nun ardından Aile Bakanı "Dr." Giffey, 2019'da kabul edilen Güçlü Aile Yasası ile yoksulluktan kurtarma sözü verdiği dört milyon yoksul çocuğun Almanya'da yaşadığını federal mecliste açıkladı. Bakanlık çalışanlarına bu vaat fazlasıyla böbürlenmek olarak gelmiş olacak ki, meclis protokolünü çabucak düzeltip, dört milyon yoksul çocuk sayısını iki milyona indirmişlerdir. Yoksul çocuk sayısının 2,6, 2,8 ve hatta 2,85 olduğuna dair istatistiksel rakamların içtenlikle tartışıldığı siyaset, medya ve bilim alanında sessizlik hakimdi. Neredeyse hiç kimse öfkelenmedi, yoksulluğun birkaç gün içinde kayda değer biçimde yarı yarıya azaltılmasına hiç kimse gülmüdü. Aile Bakanı "Dr." Giffey Berlin'i yöneten belediye başkanı oldu ve yoksulluk karşıtı vaatleri yoksulluğun kalıcılığasına yol açtı.

Görevdeki Aile Bakanı Paus bizi bu utançla yüz yüze getirmeyecek izlenimi veriyor. O ciddi görünüyor ve çocuk yoksulluğu ile mücadele çabasıyla (en azından 2025'e kadar çocukların temel gereksinimlerini sağlama alan bir güvenceyi uygulamaya sokmayı hedefliyor) maliye bakanlığında oturan Porsche sahibi adama ve onun borç freni politikasına karşı desteği hak ediyor. Porsche bakan yoksullara, işsizlere ve dezavantajlı ailelere verilebileceklerin en azını vermek istiyor, yurttaşlarının "ücretsiz geçimne zihniyeti"ne sövüyor, ama kilise vergisi ödemediği halde kilisede evleniyor ve bir banka için bakan konumunda yaptığı selamlama konuşmasından sonra aynı bankadan oldukça uygun bir kredi alıyor. Bu esnada örneğin kaya gazı çıkarıldıktan sonra ABD'nde çevrenin ne hale geldiği pek de ilgi uyandırmıyor. Almanya'nın dünya enerji piyasasında fiyatını arttırdığı ve sonunda satın aldığı sivilleştirilmiş doğalgazın ulaşamadığı ülkelerdeki insanların ne halde olduklarını soran da yok.

Federal hükümet 1945'te biten İkinci Dünya Savaşı'ndan 24 Şubat 2022'de başlayan "dönüm noktası"na dek uluslararası hukuka aykırı hiç bir saldırı savaş yaşanmadığını kararlaştırdığından beri ve biz bu nedenle "yen bir dünya düzeni"ne uyandırdığımız için, Küresel Güney olarak adlandırılan ülkelerdeki insanlar bu duruma inanamayıp kafa-

larını sallıyor. Onlar Katar ya da Suudi Arabistan'da Alman kamburlarının ya da Azerbaycan karşısında AB kırımlarının "değerlere dayalı" ve hatta "feminist dış politika"nın doruk noktasını oluşturduğunu bir türlü kavramak istemiyor.

Alman halkının büyük çoğunluğu bile Suudi Arabistan'ın Yemen'de yürüttüğü ve 400.000 insanın (yaklaşık 80.000'i çocuk) ölümüne yol açan özel operasyonunu uluslararası hukuku ihlal eden bir saldırı savaşı olarak değerlendirmeye devam ediyor. Bazıları Yemen'deki sivil halkın katillerine silah satışının suç ortaklığına bir katkı olarak değerlendirilebileceğine inanıyor.

Federal hükümet ise "dönüm noktası" çağında Suudi Arabistan için Alman-Avrupa merkezli silah projelerinin silah ihracatını içermediğini ve eski anlaşmalara uyulması gerektiğini belirterek bu insanlara ders veriyor. Öte yandan özellikle bu önlemlerin sosyal hakların kısıtlanmasına ve çocuk yoksulluğuna karşı bir koruma sunduğu vurgulanıyor.

Bunun nasıl olabileceğini, tam da 26 Eylül 2021'e kadar kararlılıkla silah ihracatına karşı çıkmayı vaadeden bir parti kanıtıyor. Seçim afişlerinde örneğin şöyle yazıyordu: »Biz diktatörlere, insan hakları karşıtı rejimlere ve savaş bölgelerine silah ve savaş teçhizatı ihracatına karşı çıkıyoruz.«

Alman Dışişleri Bakanı Ekim 2022'de yapılan Yeşiller Partisi Genel Kongresi'nde, Suudi Arabistan ile silahlanma işbirliğini, sevkıyatın doğrudan yapılmamasıyla (yalnızca Avrupalı ortaklarla birlikte) ve eski anlaşmaların yerine getirilmesi zorunluluğuyla gerekçelendirmiştir; ona göre bu yapılmamış olsaydı, federal hükümetin Şubat 2022'de başlayan »dönüm noktası« sonrası kabul ettiği 100 milyar euro tutarındaki silahlanma paketinin en yoksul kesimin aleyhine bir kez daha artırılması gerekecekti. Kalp ve beyinleri yumuşatan bir sesle parti delegelerinin çocuk sever içgüdülerine şöyle sesleni-

yor: »Ve ben sosyal alanda daha fazla tasarruf yapılmasını istemiyorum, çünkü Lisa o zaman çocukların acilen ihtiyaç duyduğu gereçleri karşılayamaz.« »Lisa« ile kastedilen kişi Federal Aile Bakanı Lisa Paus ve onun yürüttüğü, çocukların temel gereksinimlerini sağlama alan güvence projesidir. Evet böyle bir şeyi kim isteyebilir ki? Zavallı çocuklar! O yüzden Avrupalı ortaklarımızla Suudi Arabistan'ı silahlandırma-mız gerekiyor. Bu nedenle taz gazetesinde 15.10.2022'de yayınlanan eleştirel bir makalenin başlığı »Sosyal devlet için silah ihracatı« olarak seçilmişti. »Biz« Suudi Arabistan'ın bir kaç yıldır Yemen'e karşı yüz binlerce ölüme neden olan tam anlamıyla bir imha savaşının sorumlusu değiliz. "Biz" bunu öylece görmezden gelmeliyiz. »Biz« barış ve insan hakları partisi olduğumuz için de Ukrayna'ya aylardır silah gönderiyoruz. Ve her gün gerçek insanlar öldürülün diye »biz« yine her gün inkâr ediyor ve »silahlarımız insan hayatı kurtarıyor« diyoruz. Yemenliler bu kinayeli gerekçelendirmeye göre boşuna öl(dürül)medi. Nitekim katilleri ile yapılan kârlı silah ticaretinin getirisi, 100 milyar euro hacmindeki Alman silahlanma programının daha da büyümek "zorunda" kalmaması ve "elbette" bu nedenle sosyal bütçede kısıtlama "zorunlulu" doğmaması için gerekli. Dolayısıyla Yemenli çocuklar Almanya'nın çocuklarını yoksulluğa karşı korumak için mi ölüyor? Yüzyılı aşkın bir süre önce buna "Sosyal Emperyalizm" deniyordu – ve bazıları bu yüzden utaniyor da. Kısa bir süre öncesine kadar "Yemenlilerin yaşam hakkı" ile "Alman temel çocuk güvencesi"ni karşı karşıya koymak, içerdiği kinayeli ırkçılık nedeniyle eleştirileri üzerine çekirdi. Ancak günümüzde buna "değerlere dayalı, feminist dış politika" deniliyor – ve domates atmak yerine ayakta alkış var.

"Barış için donmak", "Rusya'yı mahvetmek" ve Kremlin patronunun "doğalgaz vanasını kapatmak" talebinde bulunanlar şimdilerde ektiklerini biçiyor. Silahlanma programlarıyla, yaptırımları, ekonomik ve vesayet savaşlarıyla, Ukraynalı sivillerin durumunu hiç iyileştirmeden, Almanya'nın ve halkının (ve daha birçok ülkenin) enerji tedarikini ve yaşam standardını başarıyla pahalı ve güvensiz hale getirdikten sonra, (artan) çocuk yoksulluğunun "Ukrayna savaşının ekonomik sonucu" olduğunu iddia edebiliyorlar, ne varki bu, gerçeğin yarısını bile içermiyor.

Siyaset, medya ve bilimler (çocuk) yoksulluğunun neden ve niçinlerini birbirine karıştırmayı sever. Öyle ki, örneğin boşanma, tek ebeveynlik statüsü, göç kökenlilik veya işsizlik gibi çocuk yoksulluğu riskleri, mevcut ekonomik ve sosyal sistemin temelinde yatan kaynaklarla sıkça karıştırılır. Böylece sosyal adil bir aile ve sosyal politika ve iyi bir eğitim, bakım ve iş piyasa-

sı siyasetinin, işsiz, tek başına çocuk yetiştiren ve göçmen ebeveynlerin çocukları için de yoksulluktan uzak bir yaşamı olanaklı kılabilceği arka plana itilmiş olur. Bu bağlamda gerekli olan bakış açısı ise teorik-pratik olarak çıkarlarla, güç ve egemenlik ile ilgilenmelidir, yani o mevcut düzenin vurguncularıyla da ilgilenmek zorunda kalacaktır. Bu nedenle, anayasada öngöröldüğü gibi bir nebze de olsa demokratik ve sosyal bir hukuk devleti olabilmek için anti-kapitalizm tam anlamıyla alternatif görünmektedir.

Böylelikle her kim çocuk haklarını güçlendirmek ve (çocuk) yoksulluğuyla mücadele etmek istiyorsa, o, toplumumuzda olağanüstü artan zenginlikten de söz etmelidir. Kentlerimizdeki sosyal-mekânsal ayrışmayı eleştirenler, yoksul mahallelerin genellikle zengin mahalleler öyle görüldüğü için öyle görüldüğünü unutmamalıdır. Her kim sosyal devleti güçlendirmek istiyorsa, sosyal sigortaların, kamuya ait konutların, enerji şirketlerinin, hastahane ve bakım evlerinin özelleştirmesini geri çekmeli ve kâr ilkesinden arındırmalıdır ve okulda, çocuk yuvası ve gençlik yardımlarında, bir diğer ifadeyle gençlik kulüplerinde daha iyi koşullar yaratılmalıdır. Bunun için yeterince para olduğunu 2021'de Alman Ekonomi Araştırmaları Enstitüsü'nün bir raporu gösteriyor. Rapora göre Almanya'da özel hanelerin net varlığı son 20 yılda 13,8 trilyon euroya çıkarak ikiye katlandı (bunun üçte ikisi toplumun tepesinde bulunan %10'luk kesimin elinde). Bu varlığın yaklaşık 400 milyar eurosu miras bırakılabilir ya da hibe edilebilir türdendir, mutlak eşitsizliği arttırmaya devam edecek bir durum bu (bkz.: DIW 2/2021, S. 64ff.).

Ancak federal hükümetin verilerine göre 2023'ten itibaren "sıfır borç" ve borçlanma freni hedeflerine ulaşmak isteniyorsa, o zaman insan ve çocuk (eğitim) haklarının hayata geçirilmesinde ve çocuk yoksulluğuyla mücadelede, köprülere, eğitime ve yuttas yardımına gereken ve sürdürülebilir yatırımın nasıl finanse edileceği sorusu tek başına güncellik kazanmakla kalmaz. Buna karşın yeni bir tasarruf ya da kısıtlama turu kapağı dayanmış görünüyor. Varlık vergisi kabul edilmedikçe, yurttaş sigortası sağlık ve bakım sistemindeki iki sınıflı hizmeti sonlandırmadıkça, emeklilik fonu borsa spekülasyonu için kullanıldığında ve silahlanma bütçesi planlandığı gibi 100 milyar euroyu aşacaksa, o zaman federal hükümetin cüretkâr ilerlemesi ve "BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 2030" oldukça sallantılı bir zemin üzerinde duruyor demektir – ve çocuk hakları için ve de çocuk yoksulluğuyla mücadele en azından zayıflatılmış olur.

Çeviri: PoliTeknik

Dr. Wolfgang Bittner

Bir Tehdit Sahnelemek

ABD'nin yüzyılı aşkın süredir Almanya'yı zayıflatma stratejisini hızla devam ettirdiği giderek netlik kazanıyor. NATO'nun ilk genel sekreteri Baron Hasting Ismay'ın 1949'da Almanya'nın baskılanması için formüle ettiği ve ittifakın Avrupa için misyonunu ifade eden parola, "to keep the Russians out, the Americans in, an the Germans down" şeklindeydi - Rusları dışarıda, Amerikalıları içeride ve Almanları altta tutmak.

Almanya'nın Rusya ile, beraberinde barış ve refah getirecek ve Vladimir Putin tarafından 2011'de Alman federal meclisinde yaptığı anımsanmaya değer konuşmasında önerdiği bir işbirliği, sistematik olarak engelleniyor. ABD güvenlik uzmanı Georg Friedman 2015'te Chicago'da yaptığı bir konuşmada bunun nedenini şöyle açıklıyor: ABD'nin tek kutupluluk hedefini sorgulayan, hatta boşa çıkartan ekonomik ve askeri bir rekabet korkusu.

Alman ekonomisi, dolayısıyla da ülkenin refahı hâlâ Rusya'nın arzettiği enerjiye bağımlı. Bu nedenle Kuzey Akımı 2'nin tamir edilmesi ve faaliyete geçmesini talep eden sesler giderek yükseliyor. Ancak bunun Washington'un isteği olmadan yapmak olanaklı görünmüyor. Arkasında "askeri-endüstriyel-kompleks" ve başka çıkar grupları duran ABD Başkanı Joe Biden, Alman Başbakanı Olaf Scholz'un 7 Şubat 2022'de ABD'ne gerçekleştirdiği ilk ziyareti sırasında Kuzey Akımı 2'nin faaliyete geçmesini durdurduğunda, Almanya'nın sınırlı egemenliğe sahip, ABD'ne bağlı bir vasal devlet olduğu bir çırpıda gün yüzüne çıktı. ABD'nde Young-Leader bölümlerinde eğitilen politikacı ve gazetecilerimizin Alman çıkarlarına zıt bu duruma alkış tutması ise skandaldır.

Bugün yaşananların temeli İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından atıldı. Avusturya tarafsız kalmayı başarırken, Federal Almanya, yani Alman İmparatorluğu'nun kalıntısı, kayıtsız şartsız teslim olduktan sonra kalıcı olarak işgal edildi ve Sovyetler Birliği'ne karşı bir cephe devlet olarak konumlandırıldı. Her iki dünya savaşında ana hedef Almanya'nın ekonomik ve askeri bir güç olarak tasfiye edilmesi ve Rusya'ya karşı sahaya sürülmesi, şimdi Alman askerleri yeniden Rusya sınırlarına dayandı. Politikacı ve gazeteciler yalnızca tarih bilgisinden değil, jeopolitik kavrama yeteneğinden de yoksun.

ABD Başkanı Joseph Biden 2014'teki bir konuşmasında Rusya'yı mahvetmek istediklerini açıkladı - Alman Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock da bu söz-

lerini tekrarladı. Sözde Rusya'ya demokrasi ve insan haklarının yerleştirilmesi isteniyor. Asıl amaç ise uzun zamandır Rusya'yı rakip olarak devre dışı bırakmak ve Batı'nın açgözlülüğü için ülkenin kapılarını açmaktır. Yaptırım ve propagandalar buna hizmet ediyor. Zamanında Yugoslavya'ya yapıldığı gibi

UKRAYNA'YA DAHA FAZLA PARA VE SİLAH YARDIMI YAPILMASINI SAĞLAMASI WASHINGTON'UN YÖNERGELERİNE UYGUNDU, ÇÜNKÜ RUSYA UZUN SOLUKLU BİR YIPRATMA SAVAŞINA SOKULMAK İSTENİYOR

açığa çıkaran bir örnektir, zira Avrupa Konseyi'ne seçilecekler listesinde dahi adı geçmiyordu. Ukrayna'ya daha fazla para ve silah yardımı yapılmasını sağlama Washington'un yönergelerine uygundu, çünkü Rusya uzun soluklu bir yıpratma savaşına sokulmak isteniyor. Von der Leyen elbette kendi çocukların-

dan hiç birini böylesi bir savaşa göndermeyecek, namlunun önüne sürülenler daima başkalarıdır.

POLİTİKACI VE GAZETECİLER ALMANYA VE AVRUPA'NIN RUSYA'DAN VE ŞİMDİ DE ÇİN TARAFINAN TEHDİT EDİLDİĞİNİ İDDA EDİYOR, BU NEDENLE DEVASA BİR SİLAHLANMAYA GEREK OLDUĞU BELİRTİLİYOR

Rusya'nın, ve de Çin'in, devlet yapısını çökertmek ve onları parçalamak gündemde. Almanya'nın bunu desteklemesi ve Washington'un baskısına boyun eğmesi yüzyılın trajedisidir. 2001'de Putin'in önerilerini kabul etmiş olsaydı Avrupa bugün hangi konumda olurdu?

Son on yılların bütün çatışma ve savaşlarında sorumluluğu olan Joseph Bi-

den, Rusya'yı izole etmeyi ve ABD'nin tek kutuplu konumunu sağlamlaştırılmayı başardı. Gerek o, gerekse de birçok Avrupalı politikacı yanılmış olabilir. İnsanlığın büyük bir bölümü ABD kaynaklı cüretkârlık ve saldırganlıkları artık sineye çekmek istemiyor. Aslında ABD'nin küresel finans ve ekonomi politikası üzerinde hâlâ büyük bir nüfuza sahip. Ancak Rusya, Çin, Hindistan ve başka ülkeler alternatif bir finans sistemi üzerinde çalışıyor. Ve dolar küresel rezerv para olmaktan çıkarsa ABD batar. O zaman istedikleri kadar para basma olanakları kalmaz.

Politikacı ve gazeteciler Almanya ve Avrupa'nın Rusya'dan ve şimdi de Çin tarafından tehdit edildiğini idda ediyor, bu nedenle devasa bir silahlanmaya gerek olduğu belirtiliyor. Ama ABD'ndeki savaş çıkartkanlarından başka hiç kimse Almanya ve Avrupa'yı tehdit etmiyor. AB şu anda yıkıma doğru ilerlerken, ABD'ndeki silah sanayi, ilaç sanayi ve bilişim şirketleri şampanya patlatıyor. Şüpheler giderek daha da somutlaşıyor: Bütün bunlar iyi düşünülmüş, planlanmış ve uygulamaya sokulmuştur. Kültür, eğitim, altyapı ihmal ediliyor, yarı yolda kalan bir diğer şey de insan onuruna yaraşır bir yaşamdır.

Yazar ve gazeteci Dr. Wolfgang Bittner Göttingen'de yaşıyor. 2014'te "Die Eroberung Europas durch die USA", 2019'da "Die Heimat, der Krieg und der Goldene Westen" ve "Der neue West-Ost-Konflikt" ve de "Deutschland - verraten und verkauft. Hintergründe und Analysen." adlı kitapları yayımlandı.

Çeviri: PoliTeknik

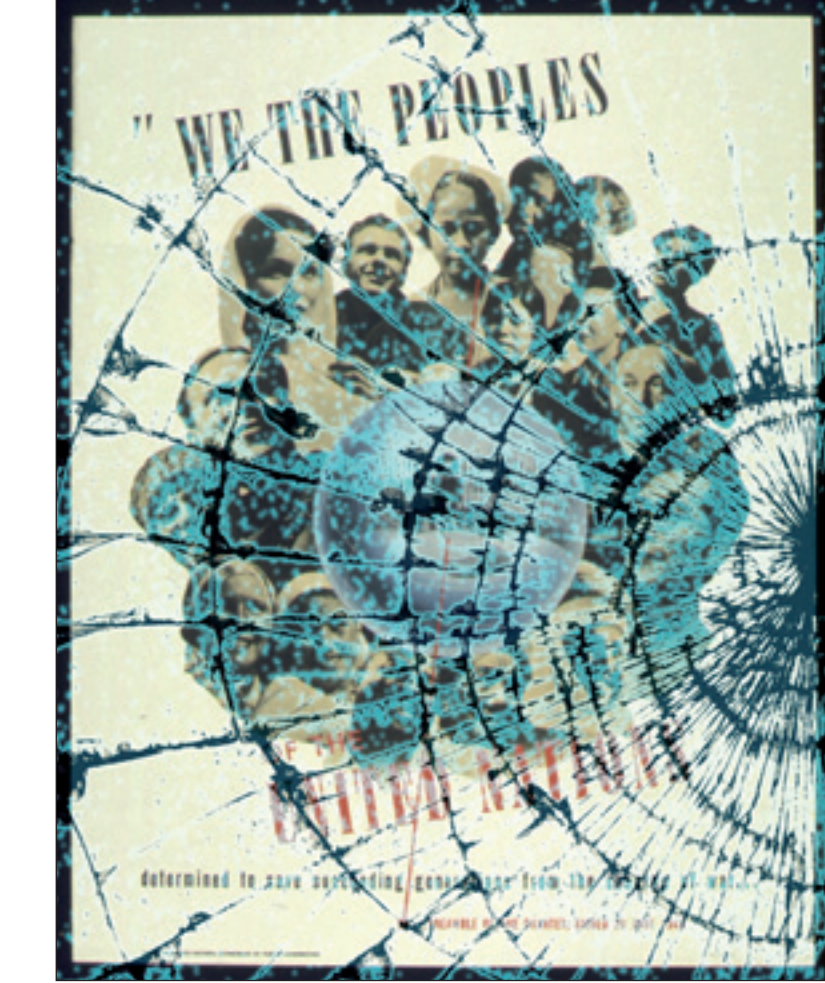
Prof. Dr. Georg Auernheimer

Ukrayna Savaşı'nın Jeopolitik ve Tarihsel Bağlamı¹

Bilim insanları ya da uzmanlar arasında Ukrayna savaşının bir vekâlet savaşı olduğundan kuşku duyan pek kimse yok, yani Ukrayna topraklarında yabancı güçler arasında yürüyen bir savaş var. 2014'ten bu yana eski ABD Başkanı Jimmy Carter'in güvenlik danışmanı Zbigniew Brzezinski'nin 1997'de "The Grand Chessboard" başlığıyla yayımladığı kitabında formüle ettiği görüş sıkça alıntılanmıştır: "Bağımsız bir Ukrayna'nın salt varlığı Rusya'yı değiştirmeye yardımcı olur. Ukrayna'sız bir Rusya bir Avrasya imparatorluğu olmaktan çıkar"². Bu görüş gazeteciler tarafından bir öngörü ve hatta bir kehanet olarak yorumlandı. Ancak, önemli başlığa sahip kitabın bağlamına dikkat edildiğinde, bu görüşü daha çok bir tavsiye niteliği taşıyan jeopolitik bir tez olarak okumak gerekir. Öyleyse ABD ve Rusya'nın çıkarlarını inceleyelim!

ABD'nin milenyumdan itibaren Ukrayna'daki gelişmeyi ilgiyle izlediği kimsenin gözünden kaçmamış olsa gerek. ABD politikasının öncelikli hedeflerinden biri, Avrupa Birliği ile Rusya arasında olası bir Avrasya işbirliğini engellemektir. Teknolojik know-how sahibi AB devletlerinin hammadde zengini Rusya ile işbirliği yapması durumunda, ortaya ABD için kendi üstünlüğünü tehdit edecek bir rakip çıkabilir. Bundan korkuluyordu ve tarihsel olarak özellikle Almanya ile Rusya, bir diğer ifadeyle Sovyetler Birliği ile yapılan eski anlaşmalar anımsandığında bu korku pekişebiliyordu.³ "Bu doktrin (zira Batı Avrupa ile Rusya arasındaki işbirliğini mutlaka engellemek, G.Au.) eski Dışişleri Bakanı Dean Acheson (1949-1953) gibi tanınmış bir ad tarafından desteklenen Soğuk Savaş 1.0 dönemindeki ABD çevreleme stratejisinin temelini oluşturuyordu. Daha sonra Henry Kissinger (Vietnam Savaşı sırasında dışişleri bakanı) ve ardından ABD jeo-politikasının etkili beyni Zbigniew Brzezinski tarafından (Wahl 202, S.7) bu strateji savunulmuştur.

Kaya gazı çıkarma yönteminin geliştirilmesi ve ABD'nin fosil enerji fazlası vermesiyle birlikte bu stratejik zorunluluğa son zamanlarda Rusya'nın AB tedarikçisi olarak rekabetini kırmak gündeme gelmiştir. AB'nin Rusya'ya ekonomik bağımlılığına dair sürekli yapılan uyarı, belki de ABD yönetimi için, böylece bir bağımlılığın AB'ni Çin ile gelecekte yaşanacak karşıtıllıklarda güvenilmez bir adama dönüştüreceği için stratejik bir önem taşıyor. ABD'nin süper güç olarak konumunu tehdit edecek asıl rakibin artık Çin Halk Cumhuriyeti olduğu kimsenin gözünden kaçmıyor. ABD, Çin Halk Cumhuriyeti ile uzun süredir göz önünde bulundurduğu askeri restleşme için bir iş bölümü hedefliyor. Buna göre NATO öncelikli olarak Atlan-

tik bölgesi ve Rusya'nın çevrelenmesinden, ABD ise Avustralya ve Büyük Britanya (AUKUS) ve de Japonya ile birlikte Çin Halk Cumhuriyeti'nin engellenmesinden sorumlu. Zira Çin ile yapılacak savaş, bu askeri süper gücün kuvvetlerini aşabilir. Avrupalı ortaklara yö-

rü ve danışmanı olan I. Lewis Libby bundan sorumluydu. "Raporun ana hatları 'her bir düşman gücün, kaynakları ona süper güç statüsü kazandırma potansiyeli taşıyan bölgeleri denetim altına almasını engellemeyi öneriyordu'. 'Gelişmiş sanayi ülkelerinin liderlik rolümü-

▼

DOLAYISIYLA SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN İÇTEN ÇÖKÜŞÜNDEN SONRA ABD ARTIK TARTIŞMASIZ OLAN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ HER TÜRLÜ TEHDİDE KARŞI KORUMAKLA İLGİLENDİ

■

neltelen askeri harcamaların artırılması isteğini kabul ettirmek ve haklın büyük kesimi için mantıklı göstermek için Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı iyi bir fırsattı. Bu amaç için Ru saldırısı provoke edilmiş olmadı, ancak silahsızlanma anlaşmalarının feshedilmesi ile ele ele yürüyen NATO doğu genişlemesiyle, bile isteye göz alındı.

Burada "Defense Policy Guidance 1992-1994" başlığını taşıyan ve 1992'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra strategy of predominance (üstünlük stratejisi) diye adlandırılan stratejinin formüle edildiği Pentagon raporu anımsatılmış olsun. Sonradan savunma bakanı yardımcısı olan Paul Wolfowitz ve daha sonra ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney'nin özel kalem müdü-

zü sorgulayan ya da mevcut politik ve ekonomik düzeni çöktürmeye çalışan girişimlerinin tamamı ve de "gelecekte küresel bir rakibin yükselişi" boşa çıkartılmalı (Golub 2001, 08.03.1992 tarihli New York Times'a göre alıntılar).

Dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin içten çöküşünden sonra ABD artık tartışmasız olan üstünlüğünü her türlü tehditde karşı korumakla ilgilendi. Salt coğrafi konumu nedeniyle, iki yanı okyanuslarla korunaklı olduğundan, ABD'nin kendisi hâlâ bir tehditten çekinmek zorunda değildi. Ekonomik ve askeri eşdeğer güçte rakiplerin ortaya çıkması engellenmeliydi. Rusya 1990'lı yıllarda gerçekleşen sistem değişikliğinin ardından kargaşa yaşıyordu, Çin bugünkü ekonomik potansiyele henüz ulaşma-

mıştı. Buna rağmen uyanık olmak gerekiyordu. Ekonomik önem taşıyan bölgeleri, her şeyden önce fosil enerji zengini Ortadoğu'yu kendi çıkarları için kontrol etmek ve dost olmayan ya da politik açıdan öngörülemez rejimleri değiştirmek gündemdedi. Bu, ABD'nin 1991'i izleyen her iki on yıllık dönemde gerçekleştirdiği çok sayıda askeri müdahaleyi açıklıyor.⁴

Çin Halk Cumhuriyeti'nin yükselişini kontrol altında tutmanın alternatif olasılığı Rusya'yı tarafına çekmek olabirdi. Rusya Federasyonu'nun ilk devlet başkanı Yeltsin daima işbirliğine hazır olduğunu gösterdi, halefi Putin de aynı biçimde uzun süre işbirliğine hazırdı. Putin kendi beyanına göre Bill Clinton karşısında NATO üyesi olmayı bile gündeme getirdi.⁵ Ancak bu adımla Batı Avrupa ve Rusya arasındaki işbirliğini göze almak gerekecekti. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) zaten ABD yönetiminin başını ağrıtan bir konuydu. 1989'dan 1992'ye kadar ABD Dışişleri Bakanı olan James Baker'in yakın çevresine şunu söylediği belirtiliyor: "NATO için asıl tehdit AGİT'tir" (Eichner 2022). Çünkü AGİT sözleşme taraflarının tümünün güvenlik çıkarlarını korumakla yükümlü kılıyor.

Dolayısıyla geriye kalan tek seçenek Rusya'nın çevrelenmesiydi. Bu da, Orta Asya'daki çıkar çatışmalarına rağmen Rusya ile müttefik olmaya kendini mecbur gören Çin Halk Cumhuriyeti'ne Rusya'nın yaklaşmak istemesi riskini beraberinde getiriyordu. 1999'da eski Varşova Paktı üyesi üç ülke, yani Polonya, Çekya ve Macaristan NATO'ya girdi. 2004'te yaşanan ikinci bir üyelik dalgası sonrasında eski Sovyet cumhuriyetleri olan Baltık ülkeleri ve de Bulgaristan, Romanya, Slovakya ve Slovenya ve 2009'dan 2020'ye kadar da Arnavutluk ve eski Yugoslavya'dan üç devlet NATO üyesi oldu. Öte yandan Georg W. Bush yönetiminde ABD 2002'de iki tarafın füze savunma sistemlerinin kontrol için yapılan ABM Anlaşması'ndan çekildi. Bu anlaşma her iki tarafın güvenlik açığını arttırarak tehlikeyi azaltmıştı.⁶ Donald Trump da 2018'de nükleer başlık taşıyan orta menzilli füzelerin imhasını öngören INF Anlaşması'nı feshetti.⁷

Bu gelişmeler ışığında Rusya'daki politik sınıfın, Rusya'nın güvenlik çıkarlarını değersiz gören ABD güdümündeki bir NATO'yu düşman ve tehdit olarak algılaması anlaşılıyor. ABD'nin askeri üstünlüğüne bir bakış bunu daha da anlaşılır hale getiriyor. ABD dünya geneline yayılmış 120 askeri üsse sahip. Askeri harcamalar benzersiz derecede yüksek, dünya genelinde açık ara en yükseği. 2001'de 800,7 milyar dolardı, Çin Halk Cumhuriyeti'nin 293,4 ve Rusya'nın sadece 65,9 milyardı.⁸

Astronomik boyuta varan askeri harcamalar doların küresel rezerv para olma rolü nedeniyle karşılanabiliyor. Finans enstitüleri ve dijital şirketler de ABD'nin ekonomik gücünü güvence altına alıyor. Ancak: "Doların piyasa değeri baz alındığında ABD'nin dünya ekonomisinde 2000'de yüzde 30 olan payı, 2020'de yüzde 25'e geriledi. Aynı zaman diliminde Çin'in dünya ekonomisindeki payı yüzde 4'ten yüzde 17'e yükseldi (Weltbank 2022). Genel beklenti Çin'in gelecek yıllarda en büyük milli ekonomi olarak ABD'nin yerini alacağı yönünde" (Li 2022). Bu, gerilimin azalmasını değil, aksine ABD dış politikasının saldırganlaşmasına neden oluyor.

Güç dengelerine bakıldığında, Vladimir Putin'in 2017'de Oliver Stone'a verdiği röportajda temin ettiği gibi, Rus hükümetinin Batı'ya yeni bir diyalog önerdiğine inanmak mümkün (Stone 2018, S.328). Henüz 2007'de Münih Güvenlik Konferansı sırasında, Putin, muhataplarına Rusya'nın çabasının ortak bir güvenlik mimarisi oluşturmaya yönelik olduğunu anlatmaya çalıştı. O zamanki konuşması bir yandan NATO devletlerinin güven telkin etmeyen önlemleri nedeniyle kınamalardan oluşuyordu, ama ayrıca anlaşmaya varmak için verilen çabayı gösteriyordu. Putin o dönem Doğu Avrupa'ya konuşlanma planlanan füze savunma sistemlerine karşı uyarıyordu. NATO devletlerinin yıllar geçmesine rağmen Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Antlaşması'nı henüz onaylamadığına işaret ediyor⁹, Romanya'ya askeri birliklerin yerleştirilme mantığını soruyor ve NATO genişlemesinin, şayet anlaşma ihlali değilse, güven sarsıcı olduğunu belirtiyor ve Rusya için provokatif bir karaktere büründüğünü açıkça ortaya koyuyordu. Ama o başlangıçta üzüntüyle Soğuk Savaş'ın kalıntısı olarak "Blok düşünüşünün şablonları"na dikkatleri çekti.¹⁰

Oliver Stone'a 2016'da verdiği röportajdaki ısrarlı sözleri de bu yöndeydi: "Ve en başta blok zihniyetini geride bırakmak zorundayız" (S.211). Röportajda NATO-Rusya Konseyi çerçevesindeki işbirliğinin 2014'te NATO tarafından sonlandırılmasından duyduğu üzüntüye de değiniyor (S.210).

Putin'in Stone ile konuşmalarındaki tahminleri kısmen ümitsiz görünüyordu. O, kolayca saldırı sistemlerine dönüştürülebilecek ve artık Romanya'ya kurulmuş olan füze savunma sistemlerinden doğan tehdide işaret ediyordu (S.64)¹¹. Putin NATO'nun bir yıl önce (2015) Rusya sınırları yakınında yetmiş tatbikat düzenlediğini anımsatıyordu (S.209). NATO uçaklarının sürekli Baltık Denizi üzerinde sinyal aktarıcıları kapalı halde ilerlediklerinden, bu uçakların tanımlanamadığı ve yerlerinin saptanamadığı için bunun askeri açıdan güvensiz koşullar doğurduğundan yakınıyordu (S.327). Putin Minsk Protokollerinde varılan anlaşmaların iki yıl geçmesine rağmen Kiev hükümeti tarafından uygulanmadığını dile getiriyordu (S214f).

İlk on yılın ardından Rusya'nın gerçekten de kaygılı olmak için nedenleri vardı. NATO Rusya sınırlarına da-

yanmakla kalmadı. Ayrıca ağır silahlarla sürekli büyük tatbikatlar yapıldı, örneğin 2017'de Estonya'da, St. Petersburg'a tankla 5 saat mesafede¹². Soğuk Savaş'ın ardından Avrupa'da yapılan ve Defender-Europa 2021 adı verilen en büyük tatbikatta, 26 ülkeden 28.000 asker iki ay boyunca hava indirme operasyonları vb. tatbikatı yaptı. 2020'de de buna benzer büyük bir tatbikat yapılmıştı.

2014'ten itibaren askeri tırmanmaya ABD ve AB tarafından uygulanan ve adım adım yoğunlaştırılan bir ekonomik savaş eşlik etti. Rusya Federasyonu henüz 2012'de Dünya Ticaret Örgütü'ne üye yapılmıştı. Ve adına serbest dünya pazarı denen pazara katılımı tekrar kı-

sıtlanmış oldu¹³. Putin henüz 2007'de Münih Güvenlik Konferansı'nda katılımcılara gururla şunu işaret etmiştir: "Bildiginiz üzere Rusya'nın WTO'ya katılımı son aşamasına girdi".

2013/14 yılbaşında cereyan eden Meydan Protestoları sırasında ABD 17 Rus şirketinin ABD'deki bütün faaliyetlerini yasakladı. Ardından AB, Kanada ve Avustralya aynı yolu izledi. Ukrayna'da yapılan darbeye karşı düzenlenen protestolardan sonra, ama henüz Kırım referandumu yapılmamışken, 5 Mart 2014'te Washington ve Brüksel politika ve ekonomi alanından varlıklarına el koyulan şahısların listesini çıkardı (Hofbauer 2020, S. 56f).

31 Haziran 2014'te AB Komisyonu Rusya Federasyonu'na karşı, ticaret yasağı ve finans sektöründe ödeme işlemlerinde kısıtlamaları içeren seçici bir ekonomik ambargo uygulama kararı aldı. Önlemler resmi makamlarca denetleniyor. Banka sektöründe en etkili Rus bankalarının tamamı uygulamadan etkilendi (bkz.: agy).

Yalnızca tarihi unutan politikacılar Rusya'nın kolektif bilincine kazanmış, askeri tehditler karşısında daha fazla teyakkuza olunmasını anlaşılır kılan savaş deneyimlerini gözardı edebiliyordu. Bir anımsatma: Napoleon 1812'de, o dönem için olağanüstü büyük bir ordu ile Rusya'ya saldırdı. Askerleri Doğu Prusya'dan Moskova'ya kadar ve Moskova'nın içinde yağmalayarak ve talar ederek ilerledi. Şehirde yangın çıktı. Ordu arkasında bir yıkım bıraktı. Savaş yüz binlerce insan hayatına mal oldu. Bir de saldırıdan önce Fransa bir ticaret savaşı başlatmıştı. 1941'de Alman

Wehrmacht'in Sovyetler Birliği'ne saldırmasıyla başlayan imha savaşı ise çok daha yıkıcıydı. Yıkımın, kitlesel katliamların ve sürgünlerin kurbanları aslında her şeyden önce Belarus ve Ukrayna'daki insanlardı, ama Kızıl Ordu zaferin bedelini altı ila on milyon ölü ile ödemişti, yaralılar ve travmatize olanlar hesaplamaya dahil değil¹⁴.

Aralık 2021'de Rusya tehdit koşulları karşısında yazılı anlaşmalarla gerilimi azaltmak için son bir girişimde bulundu. Sıralanan beş ana talep şuydu: NATO'nun doğuya doğru artık genişlememesi, NATO varlığının 1997 tarihli NATO-Rusya Kurucu Senedi seviyesinde azaltılması, birlikte belirlenecek şekilde, sınırın her iki tarafında birlik-

lerin küçültülmesi, nükleer silah konuşlandırmaktan vazgeçilmesi.

Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısından 5 gün önce, 19 Şubat 2022'de, Zelenskiy, Münih Güvenlik Konferansı'nda Ukrayna'nın nükleer silahlardan vazgeçmesine dair Budapeşte Memorandumu'nu sorgulamıştır. Ukrayna 1994'te Budapeşte'de düzenlenen bir AGİT konferansı çerçevesinde toprakları üzerindeki Sovyet nükleer silahlarının geri çekilmesini kabul etmiş ve karşılığında kendisine güvenlik garantileri verilmişti. Ama şimdi Zelenskiy şunu söylüyordu: "Ukrayna 2014'ten bu yana garantör devletleri Budapeşte Memorandumu'nu istişare etmek üye-

re üç kez görüşmelere çağırdı. Üç kez de başarısız oldu... Eğer tekrar bir ilerleme olmazsa ya da sonuçlar ülkemiz için hiç bir güvenlik garantisi içermezse, o zaman Ukrayna Budapeşte Memorandumu'nun geçersiz olduğuna ve 1994'ten beri içerdiği saptamaların sorgulandığına inanma hakkına sahip olacaktır"¹⁵. Bu muhtemelen Rus yönetimi için bir alarm sinyali ifade etmiş olabilir.

2014'ten itibaren, belki de 2004'ten bu yana, Ukrayna'nın içişlerinde yaşadığı gelişmelerle birlikte bu durum muhtemelen müdahale kararının alınmasını tetiklemiş olabilir.

Kaynak

- Eichner, Klaus (2022): Bis alles in Scherben fällt. Der Kampf der USA um eine neue Weltordnung. Berlin: Edition Ost.
- Gärtner, Heinz (2022): Geopolitische Konsequenzen des russischen Krieges in der Ukraine. Paper Friedrich-Ebert-Stiftung.
- Golub, Philip S. (2001): Ein Kabinett des Kalten Kriegs. In: LMD v. 13.07.2001, <https://monde-diplomatique.de/artikel/1162538#fn7>, Zugriff am 11.11.22
- Li, Minqi (2022): Der Zusammenbruch der US-Hegemonie. Eine Analyse der geopolitischen Herausforderungen. In: Luxemburg 2/22, <https://zeitschrift-luxemburg.de/artikel/zusammenbruch-der-us-hegemonie/> Zugriff am 15.11.22
- Stone, Oliver (2018): Die Putin-Interviews. Die vollständigen Abschriften. Rottenburg: Kopp Verlag.
- Wahl, Peter (2022): Der Ukraine-Krieg und seine geopolitischen Hintergründe. Attac, AG Globalisierung & Krieg, Hintergrundpapier Nr.1

Dipnotlar

- ¹ Bu makale, „Der Ukraine-Konflikt. Wie Russlands Nachbarland zum Kriegsschauplatz wurde“ adlı kitap yayını için bir ön çalışma amacıyla yazılmıştır. Berlin: Hintergrund-Verlag 2023.
- ² <https://www.deutschlandfunk.de/zbigniew-brzezinski-rueckblick-in-die-konflikte-der-zukunft-100.html>, Zugriff am 11.11.2022
- ³ Rapallo Anlaşması ile Alman İmparatorluğu 1922'de Rusya Federal Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti ile ilişkilerini normalleştirdi. Anlaşma her iki tarafın yararına refah dolu ekonomik ilişkileri beraberinde getirdi. Almanya sanayi tesisleri ve teknik bilgi sağlıyordu, Bakü civarındaki petrol sahalarının işlenmesi ve Sovyet petrolünün Almanya'da pazarlanmasına yardımcı oldu, bu sayede Britanya ve ABD menşeli petrol şirketlerine bağımlılık azaltılabildi.
- ⁴ Veriler kısa süren bu tek kutuplu sürecin, 1776'dan beri en çok ABD askeri müdahalelerinin yaşandığı dönem olduğunu gösteriyor (Gärtner 2022).
- ⁵ 2015 Oliver Stone ile röportaj (Stone 2018, S.59)
- ⁶ Başkan Bush tehdidin artık daha çok üçüncü devletlerden geldiğini belirtiyor. Putin'in ortak bir füze savunma sistemi üzerinde anlaşma önerisinde bulunmuş, ama sesini duyuramamıştır (Stone 2018, S.61 u. 110).
- ⁷ INF Anlaşması'yla her iki tarafın 3 yıl içerisinde dünya genelinde kısa (500-1000 km) ve orta menzilli (1000-5500 km) karadan fırlatılan nükleer füzelerini imha etmesi ve yenilerini üretmemesi kararlaştırılmıştır. (<https://de.wikipedia.org/wiki/INF-Vertrag>, erişim tarihi 15.11.22'de).
- ⁸ Atlas der Globalisierung 2022, S.32 f.
- ⁹ Kısa süre sonra 2007 sonunda Rusya, Doğu Avrupa'daki komşu ülkelere askeri birlikler yerleştirilmesine tepki olarak anlaşma yükümlülüklerini rafa kaldırdı. 2015'te KSE anlaşmasını feshetti.
- ¹⁰ Bakınız: <http://www.ag-friedensforschung.de/themen/Sicherheitskonferenz/2007-putin-dt.html>, erişim tarihi 16.11.22
- ¹¹ 2018'de böyle bir sistem Polonya'ya da yerleştirildi.
- ¹² Bakınız: <https://www.infosperber.ch/medien/trends/austrussland-hat-guten-grund-sich-betroht-zu-fuehlen/> erişim tarihi 16.11.22
- ¹³ Soğuk Savaş başından beri Sovyetler Birliği'ne karşı çok yönlü ithalat ve ihracat kısıtlamaları içeren bir ekonomik savaşı aynı zamanda (Hofbauer 2020).
- ¹⁴ Sokolov 2010'daki bir makalesinde ölüm, yaralanma, hastalık, kaza, sakatlık nedeniyle 30 milyon kayıptan hareket ediyor. Ama o savaş esirlerini de dikkate alıyor. https://www.stsg.de/cms/sites/default/files/dateien/texte/Sokolov_de.pdf
- ¹⁵ Yazarmın kendi çevirisi. İngilizce "If they (the consultations, G.A.) do not happen again or their results do not guarantee security for our country, Ukraine will have every right to believe that the Budapest Memorandum is not working and all the package decisions of 1994 are in doubt. <https://www.bpb.de/themen/europa/ukraine-analysen/nr-262/346833/dokumentation-rede-des-ukrainischen-praesidenten-wolodymyr-selenskyj-auf-der-58-muenchener-sicherheitskonferenz-19-02-2022-muenchen/>

Çeviri: PoliTeknik

Mugwena Maluleke

Güney Afrika Demokratik Öğretmenler Birliği Genel Sekreteri

Güney Afrika'da İnsan Hakları ve Pandemi

Pandemi sürecinde insan hakları hedefleri sınavdan geçmiş ve bir yandan yaşamı koruma ihtiyacı ön plana çıkarken, diğer yandan da acil müdahaleler gerekmiştir. Pandemi sırasında sağlığa ilişkin kararların temel alınması gerekiyordu. Bu durum, ülkedeki her kararı hayatın korunmasının şekillendirdiği ve diğer önceliklerin de bunun ardından gelmesini gerektirdi. Güney Afrika, tıpkı birçok farklı ülkede olduğu gibi, pandemi ve diğer insani ihtiyaçlar karşısında yaşamı destekleyici yollara en iyi nasıl yaklaşılacağı konusunda karsız kaldı.

Güney Afrika ilk COVID 19 vakasını Haziran 2020'de kaydetti, salgın ülke genelinde hızla yayıldı ve mutasyonları daha fazla endişe yarattı. Güney Afrika, ölüm, hastalık ve endişeye neden olan hastalığın doğası nedeniyle insan hakları sorunlarını gidermek için önlemler almakta hızlı davrandı. Pandemiyi kontrol altına almaya yönelik önlemler ekonomiyi de etkiledi ve yüksek işsizlikle sonuçlandı. Birçok kişi geçim kaynağını kaybetti. Çözüm olarak uygulanan önlemler, pandemiye ek olarak çözülmesi gereken farklı sorunlar doğurdu.

Güney Afrika'nın en büyük öğretmen sendikalarından biri olan Güney Afrika Demokratik Öğretmenler Sendikası, Temel Eğitim Departmanı dahil olmak üzere birçok kamu kurumu ile birlikte çalışarak toplumun ve öğrencilerin maske gibi kişisel koruyucu malzemelere erişim, öğrencilerin okula daha erken dönebilmeleri için öğretmenlere aşı temin edilmesi ve okul beslenme programının daha erken başlatılması gibi hayatı koruyucu hizmetlerden faydalanmalarını sağlayarak insan haklarının, özellikle de çocuk haklarının korunmasında önemli bir rol oynamıştır. Sendika standart çalışma prosedürlerinin geliştirilmesi sürecinde insan haklarına dayalı bakış açısını kullanarak düzenlemeleri sorgulamış ve bu düzenlemelerden etkilenecek olanların refahını desteklemiştir.

Bunun yanı sıra sendika, eğitim düzenlemelerinde, özellikle de öğretim ve öğrenimde çok önemli bir rol oynamış, engellere rağmen öğrenimin devam etmesini sağlamada öğretmenlerin rolü merkezi bir önem taşımıştır. Öğretmenler, öğrencilere ve topluluk üyelerine psikolojik ve sosyal destek sağlamıştır. Sendika, kendi üyelerini bu yönde destek sağlamaları konusunda eğitmiştir.

2020'de işsizlik %32'ye ulaştı ve ekonomi daraldı. Hükümetin bu dönemde aylık R350,00 tutarında temel bir hibe sağlama çabasına rağmen, bu miktar ai-

ları bakımından daha iyi durumda olan okullarda öğrenciler bazı sınırlamalarla öğrenmeye devam edebildi fakat yoksul topluluklardaki okulların normale dönmesi daha uzun sürdü.

İleri yaşına gelen öğretmenler ve yıl-lanan materyaller de okulların yeniden açılmasını zorlaştırdı. Sektör COVID nedeniyle 1100 öğretmeni kaybetti.

Pandeminin zirvede olduğu ve karantinanın en üst düzeye çıktığı dönemde okul beslenme programı tamamen kapatılmak durumunda kaldı. Bu du-

almakta zorlanmıştır. COVID 19 nedeniyle 1300 sağlık çalışanı hayatını kaybetti. Günümüzde insan hakları konusu, İnsan Hakları Komisyonu'nun bir hastaneyi hijyen sorunları nedeniyle soruşturması ile yüksek alarm durumuna geçmiştir.

Sahte bilgilerin sosyal medya aracılığıyla yayılması artık çok daha kolaydır ve bu durum insan haklarını, özellikle de yanlış bilgilerin yayılması nedeniyle olumsuz etkilemektedir. Korkunun etkisiyle pek çok Güney Afrikalı, tıbbi açıdan sağlıklı olmayan sosyal medya tavsiyelerine uymuştur. COVID 19 için düzmece tedaviler sosyal medyanın her köşesinde bulunabilir.

Pandemi süresince insan haklarının korunmasında kamu kurumları güçlü bir rol oynamıştır ve insan haklarının yüksek seviyede korunmasını sağlamak için tüm kurumların güçlendirilmesi gerekmektedir.

▼
PANDEMİ SIRASINDA KADINLARA VE ÇOCUKLARA YÖNELİK İSTİSMAR DA ARTMIŞTIR. BUNA ÇEŞİTLİ KOŞULLAR KATKIDA BULUNMUŞTUR. AİLE İÇİ ŞİDDET TÜM ZAMANLARIN EN YÜKSEK SEVİYESİNE ULAŞMIŞTIR
■

leleri geçindirmek için yeterli olmadı. Karantina kısıtlamaları nedeniyle bu hibelerin tahsilatı da oldukça zor oldu. Gıda fiyatları bu dönemde hızla yükseldi ve bazı durumlarda gıda sıkıntısı yaşandı.

Okullar kapatılmak zorunda kaldı ve kademeli olarak yeniden açılarak her gün sınırlı sayıda öğrencinin okula gitmesine izin verildi. Pandemi, eğitim hakkını ciddi şekilde tehlikeye attı. Derslikler, düşük öğretmen-öğrenci oranı, internet erişimi ve diğer altyapı avantaj-

rumun öğrencilerin gelişmesi üzerinde yaratacağı uzun vadeli etkiyi görmek için çok az hayal gücü bile yeterli olacaktır.

Pandemi sırasında kadınlara ve çocuklara yönelik istismar da artmıştır. Buna çeşitli koşullar katkıda bulunmuştur. Aile içi şiddet tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

En ağır darbeyi savunmasız kesimler almış ve ön saflardaki sağlık çalışanları başlangıçta kişisel koruyucu ekipman

Çeviri: PoliTeknik

Prof Sanjoy Roy

Hindistan, Delhi Üniversitesi Sosyal Çalışmalar Bölümü

Rituparna Dey

Doktora Araştırma Görevlisi, Hindistan, Delhi Üniversitesi Sosyal Çalışmalar Bölümü

Bir İnsan Hakkı Olarak Ücretsiz Sağlık Hizmeti¹

“En zengin yüzde birlik kesim en ileri bilimlerden yararlanırken, yoksullar temel sağlık hizmetlerini bile almakta zorlanıyor.”

İcra Direktörü Winnie Byanyima

UNAIDS örgütüne göre, her iki dakikada bir kadın doğum yaparken ölüyor ve geride milyarlarca savunmasız kadın, ergen, AIDS ile yaşayan insan, eşcinsel erkek ve erkeklerle seks yapan diğer erkekler, seks işçileri, uyuşturucu madde kullanan kişiler, transseksüel olarak tanımlanan bireyler, göçmenler, mülteciler ve yoksullar kalıyor. Sağlık hizmetlerinin maliyeti nedeniyle yaklaşık 100 milyon insan aşırı yoksulluğa (günde 1.90 dolar veya daha az bir gelirle hayatta kalabilmek olarak tanımlanmaktadır) sürüklenmekte ve 930 milyondan fazla kişi ya da küresel nüfusun yaklaşık %12'si hane gelirlerinin en az %10'unu sağlık hizmetlerine harcamaktadır. Kullanıcı ücretlerinin çok yüksek olması nedeniyle pek çok ülkede vatandaşlar ya sağlık hizmetlerine erişememekte ya da düşük kalitede sağlık hizmeti almaktadır. Yoksul ve savunmasız insanlar, özellikle de kadınlar, damgalanma ve ayrımcılık nedeniyle sağlığa erişimden mahrum bırakılmaktadır. (Birleşmiş Milletler, 2020)

İnsan olmamıza dayanan bir dizi hakka sahibiz. Kültürümüz, dinimiz, ırkımız, milliyetimiz veya maddi durumumuz fark etmeksizin insan olarak haklara sahibiz. Bu hakları kullanmakta özgür değilsek, onurlu bir şekilde yaşayamayız. Bütün haklarımız arasında sağlık hizmeti alma hakkı belki de en önemlisi ve en fazla etkileşim içinde olduğumuz hak. İnsan varlığımızın kırılacağı nedeniyle bu ayrıcalığı kamu açısından büyük önem taşıyan bir mesele olarak korumalıyız. Halkın en marjinal kesimlerinin onurlu bir yaşam sürrebilmesi için genel sağlık hizmetlerine erişebilmesi gerekir. Sağlık hizmeti olmadan saygın bir şekilde yaşamak bir yana, kelimenin tam anlamıyla hayatta kalamayız.

Sağlık hizmetlerine evrensel, ayrımcı olmayan erişim hem İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde hem de Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nde bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir. Örneğin, Amerikan sağlık sistemi bir krizindedir ve pek çok insan hayatlarını kurtarabilecek sağlık hizmetlerinin bedelini ödeyemez durumdadır. Bu durum, sosyo-ekonomik koşulları, ırksal kimlikleri, cinsel kimlikleri, cinsel yönelimleri, göçmenlik statüleri ve diğer neden-

lerle zaten ötekileştirilmiş olan insanlar üzerinde orantısız bir şekilde olumsuz bir etki yaratmaktadır. Sağlık hizmetleri, siyasi bir mesele olarak görülmemeli, bir insan hakları sorunu olarak ele alınmalıdır. Herkesin evrensel, eşitlikçi ve ayrımcı olmayan bir sağlık sistemi çerçevesinde kapsamlı, yüksek kaliteli sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak için tek ödemeli, kamu finansmanlı bir sistem gerekli olacaktır. Evrensel sağlık hizmetleri üç temel unsura dayanır: Kimlerin kapsam dahilinde olduğu, hangi tedavilerin kapsam dahilinde olduğu ve maliyetin ne kadarının karşılandığı. Dünya Sağlık Örgütü tarafından evrensel sağlık hizmeti, bireylerin maddi zorluklarla karşılaşmadan sağlık hizmetlerine erişim sağlayabilmesi olarak tanımlanmaktadır. Yani hiç kimse gerektiği zaman ve gerektiği şekilde sağlık hizmeti alabilmek için mali sıkıntı çekmek zorunda değildir. Evrensel sağlık hizmetleri tüm vakaları ve kişileri kapsamamaktadır. Aksine, herkesin ihtiyaç duyduğu anda, hiçbir ücret ödemedi sağlık hizmetlerine kolayca erişebilmesini öngörür.

Kronik evsizlik, sağlık hizmetlerine yetersiz erişim ve güvencesiz yaşam koşullarının hepsi yoksulluğun sonuçlarıdır. Günlük barınma, yiyecek ve giyecek ihtiyacını karşılama mücadelesi içinde sağlık sıklıkla göz ardı edilmektedir. Komplike tıbbi ihtiyaçları olan kişiler için makul bir konut bulmak ve bunu muhafaza etmek zor olabilir. Evsizlik ve sağlık hizmetlerine erişim arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Evsiz kişilerde kanser, kalp hastalığı ve ruh sağlığı sorunları ortalama nüfusa göre daha yüksek oranlarda görülmektedir. Yaşadıkları zorluklar, ruh sağlıkları, yaşam koşulları ve daha yüksek şiddet riski nedeniyle daha da kötüleşmektedir. Barınma merkezi temelli projeler aracılığıyla, barınma merkezlerinde yaşayanlar düşük düzeyde sağlık hizmeti alabilmektedir. Bu tür bir program, temel sağlık hizmetleri, uyuşturucu kullanımını tedavisi, acil bakım, sosyal yardım ve barınma uygunluğu konusunda destek gerektirmektedir.

Azınlık toplulukları için temel sağlık hizmetlerinde eksiklikler bulunmaktadır. Örneğin transseksüel topluluklar için sağlık hizmetlerine erişim daha da zordur. Trans bireylerin bedenleri atipik olarak görüldüğünden, bedenleri ve tıbbi tedavileri hakkında dezenformasyon söz konusudur. Söz konusu bilgi eksikliğinin başlıca nedenleri, sadece erkek/kadın ikilemini öğrenmiş olan eğitimsiz tıp uzmanlarının, aşına olmadıkları trans bedenlere kötü muamele etmeleridir. Devlet klinikleri ve hastane-

leri uygun fiyatlı tıbbi tedavi sağlamaktadır, ancak bazen trans hastalarla ilgilenmek için hazırlıksızdırlar; genellikle devlet hastanelerinde trans hastalara sağlanan temel bakım, cinsel sağlıklarına ve AIDS'in önlenmesine odaklanmaktadır. Cinsiyet Değiştirme Ameliyatı (SRS) olmak isteyenlerin sıklıkla özel tesislere başvurmaları gerekmektedir; buralarda bakım daha kaliteli olabilir, ancak prosedür daha pahalıdır.

Sağlık hizmetlerinin fiyat bakımından uygunluğu insan haklarının genellikle ihmal edilen bir bileşendir. Ne UDHR (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi) ne de ICESCR (Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme) açıkça bahsetmese de, hastaların sağlık hizmetlerini seçip seçmemelerini etkileyen temel faktör maliyettir. Pahalı fiyatlar, halkın gerekli aşuları ve sağlık eğitimini almasını engelleyebilir. Halkın önemli bir kısmının, özellikle de sayısız insanın hayatını kurtarabilecek bir pandemiden nefret ettiği ABD bunun trajik bir örneğidir. Karşılabilir sağlık hizmetleri ve yeterli sağlık eğitimi, bu bireylerin yıkıcı eğilimlerini frenlemeye yardımcı olabilir ve diğer insanları ve çocuklarını tehlikeye atan riskli kararlar almalarını önleyebilir. Devlet, ilaç ve diğer tedavilerin pahalı olmasının temel nedenlerini ele almak için ilaç sektörünü etkin bir şekilde düzenlemelidir ve sağlık sektörünün de daha fazla finansmana ihtiyacı vardır. Sağlık hakkının uzun vadeli bir hedef olması taraf devletlerce amaçlanmamaktadır; daha ziyade, hasta veya yaralı olanlara derhal tıbbi müdahale sağlanması amaçlanmaktadır. Tüm taraf devletlerden, vatandaşlarının mümkün olan en kısa sürede kaliteli sağlık hizmetlerine erişimini garanti etmeleri beklenmektedir; çünkü acil servisler bir toplumun bel kemiğidir. Basit bir ifadeyle, erişilebilir sağlık hizmeti, ucuz olan sağlık hizmetidir. (Ipleaders, 2021)

Sağlık hizmeti tedarikçilerinin sürekli olarak birbirleriyle rekabet halinde olduğu göz önüne alındığında da bu durum anlaşılabilir. Bilindiği üzere, sağlık sektörü bir işletmeye dönüşmüştür. Sonrasında hedefleri de değişmiş ve artık hizmet kalitesinden ziyade hasta hacmine odaklanmaya başlamışlardır. Bunun yanı sıra, yüksek ücretleri memnuniyetle ödeyecek varlıklı müşterilere cazbetmek uğruna, bunu karşılayamayacak durumda olanların ihtiyaçlarına sırtlarını döndüler. Doktorlar serbest piyasa sisteminde temel tıbbi malzemeleri elde edebilmek için çeşitli özel işletmelerle pazarlık yapmak

zorundadır. Ücretsiz sağlık hizmeti sisteminde devlet, fiyatları düzenleyen bir organ olarak hizmet verir. Böylece doktorların herhangi bir ticari kuruluşla pazarlık yaparak zaman kaybetmesi önlenir ve ilaçların toplu olarak satın alınmasına olanak sağlanır.

Sadece bir ülke—Brezilya—evrensel olarak ücretsiz sağlık hizmeti sunmaktadır. Anayasaya göre herkesin sağlık hizmeti alma hakkı vardır. Ülkedeki herkesin, hatta geçici konukların bile ücretsiz tıbbi tedaviye erişimi vardır.

Dünyada 43 ülke dışında her ülke vatandaşlarının en az %90'ına ücretsiz ya da evrensel sağlık hizmeti sunmaktadır. Ancak bu ülkelerin standartları büyük ölçüde farklılık gösterebilmektedir. Listede, dünyanın en sağlıklı ülkelerinden biri olan ve 1912 yılından bu yana evrensel sağlık hizmeti sunan ilk ülke olan Norveç yer alıyor. Dünyanın en düşük yaşam beklentisine sahip ülkelerinden biri olan ve sağlık personeli sıkıntısı çeken Orta Afrika Cumhuriyeti de bu listede yer almaktadır.

Bu bağlamda, anlaşmalarla belirlenen diğer tüm insan hakları doğrudan ya da dolaylı olarak yeterli sağlık hakkına bağlıdır; bir kişinin sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılması o kişinin tüm haklarını kısıtlar ya da zedeler. İnsanlar sağlıklı olmadan ailelerini geçindiremez ve topluma üretken üyeler olarak katılamazlar.

Referanslar

- Cronin, J.** (n.d.). Ücretsiz veya Evrensel Sağlık Hizmetleri Olan Ülkeler. Uluslararası Vatandaş Sigortası. Erişim adresi <https://www.internationalinsurance.com/health/countries-free-healthcare.php>
- Gerisch, M.** (2018). Bir İnsan Hakkı Olarak Sağlık. Amerikan Barolar Derneği Erişim adresi https://www.americanbar.org/groups/crsj/publications/human_rights_magazine_home/the-state-of-healthcare-in-the-united-states/health-care-as-a-human-right/
- Ipleaders**, (2021). Bir insan hakkı olarak sağlık hizmetlerine erişime genel bir bakış. Ipleaders. Erişim adresi <https://blog.ipleaders.in/an-overview-of-access-to-healthcare-as-a-human-right/>
- The Moderator**, (2022). Sağlık bir insan hakkıdır ve herkes için ücretsiz olmalıdır. ESL Debates. Erişim adresi <https://esldebates.com/healthcare-is-a-human-right-and-should-be-free-for-everyone/>
- Napit, R.** (2021). 11 Ücretsiz Sağlık Hizmetinin Artıları ve Eksileri. HPC. Erişim adresi <https://honestproscons.com/pros-and-cons-of-free-healthcare/>
- Birleşmiş Milletler**, (2020). UNAIDS, Davos'ta sağlık hizmetinin „zenginler için bir ayrıcalık“ değil, bir insan hakkı olduğunu savunuyor. Birleşmiş Milletler. Erişim adresi <https://news.un.org/en/story/2020/01/1055711>

Nejla Kurul
Eğitim-Sen Genel Başkanı

Eğitimde Özelleştirmenin Suça Uzanımı

Politik olarak çoğu zaman “kamusal/toplumsal eğitim” ile “eğitimde özelleştirmeyi” bir ikilik içinde düşünüyoruz. Çünkü “bu, ya da bu!” türünden bir yol ayrımı ile karşı karşıyayız. “Bırakınız yapınlar, bırakınız geçsinler!” dediğimizde milyonlarca çocuğun eğitim hakkından mahrum kalacağını öğrendik. “Bırakın görece küçük bir azınlık özel okullara gitsin!” dediğimizde bu yaklaşımın dalga dalga kamusal eğitimin tasfiyesine doğru yöneldiğini de öğrendik. Bunlardan birini savunduğumuzda ve yaygınlaştırdığımızda diğerinin gücünün azaldığını gözlemliyoruz. İkisinin yan yana yürümesi de mümkün değil, bu politik tercihler birbirine rakip ve birbirleriyle mücadele ediyorlar.

Eğitimin Toplumsallaştırılması/Kamulaştırılması

Eğitimin kamulaştırılmasını savunduğumuzda, hiçbir ayırım gözetmeden, hiçbir çocuğu geride bırakmadan tamamına eğitim hakkını sağlamak gibi önemli bir görevle karşı karşıyayız. Bu bağlamda eğitim emekçilerinin eğitim hizmetini üretmesi de norm ve kurallara bağlanarak eşitlik ve adaleti sağlayacak biçimde düzenlenir. Nitelikli bir eğitim için kısa ve uzun erimli olacak biçimde sürekli politikalar geliştirmeli, bütçe hakkı bağlamında eğitime daha çok bütçe ayırmalıdır:

- Kamusal eğitim, meşru temelini, barış içinde birlikte yaşamayı öğrenmek için kamu yararı ve çocuğun üstün yararından alır.
  - Okullar, doğrudan ve dolaylı vergilerin birikmesi ile oluşan havuzdan finanse edilir.
  - Okullar özellikle küçük çocukların evlerine yakın olur, okul binası politikası buna göre belirlenir.
  - Görece daha büyük çocukların okula ücretsiz ulaşımı iyi biçimde planlanır.
  - Okulda öğretmenlere ve öğrencilere bir öğün ücretsiz öğle yemeği verilir.
  - Okulların demokratik ve çoğul bir karşılaşma alanı olması için okulda buna uygun çok amaçlı salonlar, kütüphaneler, tiyatro salonları vb. mekânların hazırlanır.
  - Köy öğretmenlerinin ve çok uzak ilcelere giden öğretmenlerin buralarda barınması için öğretmen evi veya sosyal konut çalışması yapılır.
  - Öğrencilerin ve öğretmenlerin yararlandığı yaz kampları onların yüzme, yürüme, koşma, eğlence, kültür üretimi vb. gereksinmelerini karşılanır.
  - Okul kooperatifleri yoluyla temel yaşam ekonomisini temel olarak ucuz, güvenli, sağlıklı gıdaya erişim sağlanır, dayanışma duyguları geliştirilir.
  - Çocukların ve gençlerin eğitimi için doğal ve kültürel alanlar ayrılır ve korunur.
- Bir kamusal alan olarak eğitim ancak ortak akıl ve duygu ile yaşatılabilir. Kamusal eğitimin demokratikleştirilmesi bu bağlamda çok önemlidir. Or-

tak alanın yaratılması, herkesin asgaride eşitlenmesi demek değildir. Eğitimin koşullarında ve sonuçlarında eşitlik, okulun çocukları ayınlıştırması değildir. Eğitimde eşitlik koşulların birbirine yaklaştırılması ve çocuklara eş değer olanakların sağlanmasıdır. Koşullarını eşitlediğimiz alanı da demokratikleştirerek sonsuzca farklanmanın koşullarını da yaratırız.

Kamusal eğitimin herkese açık, kapsayıcı, demokratik ve çoğul niteliği suça uzanımı sınırlandırır, çünkü kamusal eğitim “Suça yönelme durumunda dur, yapma!” diyecek ve olayları tartışacak kişilerin ve toplulukların varlığına ve çokluğuna dayanır.

Eğitimin Özelleştirilmesi

Eğitimin özelleştirilmesi, bir bedel karşılığında, fiyatı ödenerek alınan bir eğitim hizmetini anlatır. Özel okullarda verilen eğitim hizmetinin bir bedeli vardır. Piyasa koşulları içinde eğitim hizmetinin bedelini tahmin etmek kolay da değildir. Bu bedeli ödeyebilenler toplam nüfus içinde az sayıda insanlardır. Yani “özel okullar da bir kamu hizmeti görüyor” diyenlere şunu söylüyoruz: özelleştirilmiş okullar ve üniversiteler temel güdülenmesini işverenin “kâr”ından alan, kâr çıkarımını öncelleyen yerlerdir. Özel okullar, okula devam eden çocukların tamamına eşit koşullar sağlayabilir, ancak eğitim demokratik değilse farklanmayı güvenceye almaz, ayınlıştırıcı eğitim politikaları sürebilir.

Bu bağlamda, eğitimin özelleştirilmesi, herkese açık olmayan, kâr motivasyonu ile hareket eden, kolektif kurullarca değil, sermayedar tarafından hiyerarşik biçimde yönetilen, hizmetin toplumsal olarak üretilmesine karşı kârın özelleştirildiği alanlar oluşur. Bu bağlamda suça uzanımı aşağıdaki her kategori için söz konusu olabilir:

- Özel okullar kendilerini sınav odaklı, rekabetçi eğitim sistemleri içinde meşrulaştırırlar. Sınav, rekabet, acımasız yarış eğitimde şiddeti körükler.
- Öğretmenlerin önemli bir kısmının ücretleri özel okullarda oldukça düşüktür ve güvencesizlik yaygın bir istihdam biçimidir.
- Okulları, asıl olarak veliler finanse eder. Eğitimin fiyatlandırılması güçtür. Çocuklarını özel eğitim kurumlarına gönderen veliler gelir düzeyi daha yüksek velilerdir. Özel okullar ayrıca devlet desteği de almaya çalışırlar.
- Okul veya okul zincirleri, görece gelir düzeyi yüksek mahallelere, varsıl ailelerin dikkatini çekmek için kent dışındaki geniş alanlara yapılır.
- Hangi yaşta olursa olsun çocukların ve gençlerin okula ulaşımı ücretlidir. Servis ekonomisi bir yandan velileri ciddi bir yükün altında bırakırken bir yandan da kentin trafiğinin kalabalıklaşmasına yol açar.

■ Okulda öğretmenler ve öğrenciler bir öğün öğle yemeğini ücretini ödeyerek yiyebilirler.

■ Özel okullar köylere veya uzak ilçelere asla yönelmezler, kent merkezlerine yapılır. Özel okulların öğretmenlerin nasıl barınacağına ilişkin bir sorunu yoktur. Öğretmenler okula nereden gelirlerse gelsinler kiralarını kendileri karşılarlar.

■ Öğrencilerin kültür, sanat, spor, yüzme, eğlence vb. gereksinimleri hep bir fiyat karşılığında karşılanır.

Eğitimde Özelleştirmenin Suça Uzanması

Öncelikle şunu ifade edelim, kamusal eğitimde eşitsizlik, tahakküm, sömürü, yıldırma ve ayrımcılık gibi suça konu olan eğitim pratikleri tamamen ortadan kaldırılamayabilir. Ancak kamusal alanda, yasama, yürütme ve yargının birbirini denetlemesi, eğitimin denetlenmesi, eğitimin çoğul ve demokratik niteliği ile suçun işlenmeden kamusal tartışmalara konu olarak engellenmesi görece daha kolaydır. Ancak kamusal alana göre özelleştirilmiş alanlarda, başka karşılaşmalar olmadığı için sömürü, eşitsizlik, ayrımcılık, tahakküm ve yıldırma başladığında daha hızlı biçimde ilerler, çünkü “dur, yapma!” diyeceklerin sayısı ve çoğulluk düzeyi daha sınırlıdır.

Yakın dönemde Türkiye’de, eğitim tarihinde özelleştirmenin suça uzanımının üç türü görüldü; Bunlardan birincisi, özelleştirilmiş eğitim kurumlarında, ekonomik bağlamda kâr hırsı ile mutlak ve nisbi sömürü artırılarak eğitim emekçilerine büyük haksızlıklar yapıldı. İşsizliği bir insanlık suçu olarak görürsek 500 bine yaklaşan işsiz öğretmenin olduğu koşullarda, özel eğitim kurumlarında çalışan eğitim emekçileri ağır sömürü ve tahakküm ile karşılaşmaktalar. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerden daha düşük ücret verilmeyeceğine dair yasal düzenleme değiştirildi ve esnek ücretlendirmenin önü açıldı. Yeni düzenlemeye göre asgari ücretin altında ücretle özel eğitim kurumlarında öğretmen çalıştırılmaktadır. Özel okullarda öğretmenlerin 24 saatinin çok büyük bir kısmını ele geçirmeye yönelik ağır sömürü koşulları vardır. Özel eğitim kurumlarında güvencesiz çalıştırma yaygındır. Böylece var olan hukuksal düzenlemelere aykırı bir emek süreci yaratılarak suç işlenmekte, ancak kamusal ve toplumsal denetim yapılmamaktadır.

Özelleştirilmiş eğitim kurumlarında, politik ve ideolojik saik ve hırslarla hem öğrencilerin hem de eğitim emekçilerinin bedenlerinin sömürgeleştirilmesi ikinci bir suça uzanım alanıdır. Gülen Cemaatinin okulları genellikle özel okullar sistemi içinde kendilerine yer bulmuşlardır. Dünyanın pek çok yerinde, ABD’de, Balkanlar’da Asya’da ve

Afrika’da, Gülen cemaati ile ilişkilendirilen çok sayıda dinci cemaat okulu bulunmaktadır. Türkiye’de de Gülen Cemaatine bağlı okul sayısı iktidarı paylaştıkları dönemde 1000’i aşmış, 15 üniversite bu cemaat tarafından kurulmuştur. Başarısız darbe girişiminin ardından OHAL döneminde Gülen cemaatiyle ilgili görülen 35 sağlık kuruluşu, 934 okul, 109 öğrenci yurdu, 104 vakıf, 1125 dernek, 15 üniversite ve 19 sendika suçlanmış ve kapatılmıştır.¹ Bu okullardaki işleyiş kamusal eğitimin tam tersi biçimdedir: Koşullara göre, psikolojik ve toplumsal olarak açık ya da örtük baskıcı ve ayınlıştırıcı eğitimsel yaklaşım izlenmiştir. Sert ve katı bir hiyerarşik yapının olduğu bu okullarda, otoriter bir lidere sorgusuz sualsiz itaat kültürü üretilmiştir. Bu okulların dini referansı gereği, herkese açık olmayan, inanç çoğulluğunu dikkate almayan, dış dünyaya kapalı, biz ve öteki vurgusuyla ötekileri düşman kişiler olarak gören bir bakış açısı egemendir. Kapatılması sırasında Gülen okulları tartışılmış, ancak bunun gibi oluşumların önünü açan eğitimin özelleştirilmesi sadece çok sınırlı bir çevrede gündeme gelmiştir.

Eğitimin özelleştirilmesinin üçüncü örneğini şirket gibi çalışan sivil toplum örgütlerinin eğitim alanına girişi ve kamu kaynaklarıyla güçlendirilmesidir. Bu STK’lar, siyasal iktidara yaslanarak finansmanını, devletin ya da vergi mükelleflerinin sağladığı ama kamusal eğitimin dışında ideolojik ve politik eğitim yapan dernek ve vakıf görünümü tarikat ve cemaatlerdir. Bu yapılar, politik ve ideolojik olmadıklarını ifade etmelerine karşın açıktan politik ve ideolojiktirler. Siyasal iktidara yakın oldukları için kamusal ve toplumsal denetimden uzaktırlar. Bu alanda suça uzanımları vahim düzeye ulaşabilmektedir. Dinci vakıf ve dernekler, yurtta çocukların yanması, yine yurtta bir gencin tarikat çalışanı tarafından öldürülmesi, genç intiharları, kız çocuklarının evlendirilmesi, çocukların cinsel istismarı, şiddetin çocuklara yönelmesi gibi bir dizi suçla anılır olmuştur. Bunlar kamuoyunun duyduğu olaylardır, buz dağının bir de görünmeyen yüzü vardır. Dinci tarikat ve cemaatler, siyasal iktidarı İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmeye zorlamış ve başarmışlardır. Siyasal iktidarın İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmesiyle devletin kadın cinayetlerini ve ev içi şiddeti önleme yükümlülüğü ortadan kaldırılmıştır. İşte suça bir davet daha!

Eğitimin özelleştirilmesi, kamusal, bilimsel, parasız, laik, cinsiyet eşitlikçi, anadilinde, ekolojik ve demokratik eğitimin yaşama geçirilmesinin önünde ciddi bir engeldir. Bu nedenle kamusal, laik, parasız ve demokratik eğitim daha güçlü biçimde savunulmalıdır.

¹ <https://t24.com.tr/haber/ohal-kararnamesiyle-kapatilan-dernek-ve-okullarin-illere-gore-listesi,351578>

Havva Engin
Heidelberg Pedagoji Yüksekokulu

Eğitim-Öğretim Açısından Adil ve Çeşitliliğe Duyarlı bir Okul için Çağrı

Almanya'da ulusal (uluslararası) başarımların sonuçları yayımlandığında, kötü performanstan "göç kökenli öğrenci sayısının yüksek olması"na refleks türü bir tepkiyle neden göstermek, eğitim politikacılarının sıkça takındığı bir tutumdur. IQB araştırması Ekim 2022 sonunda yayımlandığında bu ritüel yeniden tekrarlandı.

Bu makale, son "eğitim-öğretim politikası anı çıkışı"nın, (ailesel) göç deneyimine sahip öğrencilerin eğitim başarısızlığını göç geçmişleriyle "açıklamak" için kurulan nedenselliğin ne ölçüde geçerli olduğunu incelemek üzere bir fırsat olarak ele alacaktır. Bir diğer adımda, bu ülkedeki eğitim-öğretim sisteminde, eğitim açısından adil bir eğitim-öğretim politikası için hangi etmenlerin okul başarı ya da başarısızlığını belirlediği gösterilecektir.

Kavramsal Sınıflandırma - Eğitim-Öğretimde Adalet

"Eğitim-öğretimde adalet" bu ülkedeki eğitim-öğretim sistemini konu alan son yıllardaki söylemlerde bir anahtar kavram olmakla kalmadı, aksine o, belli çocuk ve genç gruplarının sistematik olarak dezavantajlı konuma sokulmasını ve böylece eğitim-öğretime katılmalarını dışlayan kurumsal yapılara işaret etmek üzere şimdi bağımsız bir analiz kategorisine dönüştü. Bu makalenin yazarı "eğitim-öğretim adaleti" terimini kullanırken Anger/Plünnecke'nin tanımından hareket ediyor (2022). Bu tanıma göre eğitim-öğretim adaleti içeren bir sistem şu özellikleri sergilemelidir:

1. Okulu yarıda bırakan ya da okuldan mezuniyetsiz ayrılan öğrenciler sayısının en düşük seviyeye gerilemesi.
2. Çok sayıda öğrencinin asgari standartlara ve böylece daha iyi (mesleki) vasıflandırma fırsatlarına erişmesi.
3. Eğitim-öğretime katılımın ailenin sosyo-ekonomik kökeninden bağımsız gerçekleşmesi.
4. Tüm öğrencilerin bireysel başarımların potansiyelleri uyarınca desteklenmesi.

Başarımların Eşitsizliklerinin bir Nedeni Olarak Kökene Bağlı Farklılıklar

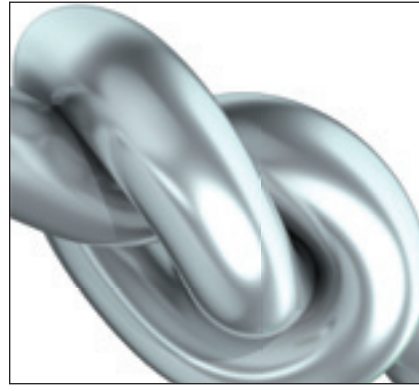
Bu arada Almanya için okul başarımlarına olumsuz etkide bulunan şeyin göç kökeninin kendisinin değil, aksine farklı ailesel ve sosyo-ekonomik bağlamın dikkate alınmaması olduğunu yeterince ortaya koyan araştırma sonuçları var, kısaca: "Eşit olmayan eşit davranılması". Aile bakanlığının güncel verileri, göç kökenli birçok çocuk ve gencin eğitim düzeyi düşük ailelerde yetiştiğini ve bunun ailenin düşük gelirliliğiyle bağlantılı olduğunu gösteriyor, bir diğer ifadeyle ek-

sik "eğitim sermayesi" ile eksik "ekonomik sermaye" el ele yürüyor. 2016 tarihli "Almanya'da Eğitim-Öğretim" araştırması rakamlarının da belgediği gibi, göç deneyimli ailelerden gelen çocuk ve gençlerin yarısı bu durumda. Buna karşın eğitim düzeyleri yüksek ebeveynlere sahip göçmen öğrencilerin okul başarımları, aynı sosyal katmana ait yerli öğrencilerle aralarında bir fark göstermiyor. Dolayısıyla ciddi bir fark yaratan şey - ve tartışılarda yeterince dikkate alınmayan nokta - sosyal açıdan zayıf katman içindeki paydır: Göçmen ailelerin yarısını sosyo-ekonomik açıdan en zayıf grup altında toplamak olanaklıyken, sosyo-ekonomik statüleri yüksek grup içerisindeki payı yalnızca yüzde 10'dur (yerli ailelerde bu pay yüzde 27'dir). Ve bu da göçmen ve yerli öğrenciler arasındaki önemli başarımlar farklılıklarını açıklanabilir kılmaktadır. Zaten 2006 IGLU sonuçlarının değerlendirilmesi bu duruma, yani okul başarımları ile ebeveynlerin eğitim geçmişi arasındaki yakın bağlantıya işaret etmişti (bkz.: Schwippert/Wendt/Tarelli 2012; Tarelli/Schwippert/Stubbe 2012, alıntı SVR 2016:20). Ancak bu bağlantı politika tarafından pek göz önünde bulundurulmadı ve o bu nedenle de eğitim-öğretim politikası tarafından ciddiye alınmadı.

Özetle, okulda başarıya ulaşmama (ailesel) göç geçmişinden çok, "eğitim kurumlarının eşit olmayanlara eşit davranılması"ndan kaynaklandığı belirtilebilir. Bu ise sosyo-ekonomik durumu zayıf ebeveynlere sahip öğrencilerin sistematik olarak dezavantajlı konuma itilmesine yol açıyor (bkz.: Anger/Plünnecke 2022).

Bunun dışında eğitim kurumlarının devam eden zayıf inter-/transkültürel yönelimi ve de eğitim aktörlerinin çeşitliliğe olan duyarlılığının yetersizliği, eğitim-öğretimde adalet eksikliğini şiddetlendiriyor. Göç ve Entegras-

na alan "katılım". SVR tarafından sıralanan görünüm okul ve ebeveynler arası bir işbirliğinin ölçütü olarak belirlendiğinde, şu anda hiç bir federal eyalette kapsamlı ve düşük eşikli bir ebeveyn katılım olanağının, eğitim programının ayrılmaz bir parçası olarak hayata geçirilmediğini saptamak mümkün. Ne var ki Hillmayr ve diğerlerinin araş-

tırması gibi (2021) güncel araştırmalar, ebeveynlerin okul süreçlerine etkin katıldıklarında, özellikle göç deneyimli ailelerden gelen öğrencilerin başarımlarının arttığını belgeliyor (Hillmayr et al. 2021:33). Yazarlar bu nedenle ebeveyn gruplarını göz önünde bulundurarak, okullarda ebeveyn danışmanları ve kültür çevirmenleri çalıştırılmasını ve ebeveynlerle ziyaretleri içeren bir işbirliğini gerçekleştirmeyi öneriyor (Hillmayr et al. 2021:38).

Ana hatlarıyla belirtilen çalışma sonuçlarına göre eğitim-öğretimde adil bir sistem için, çeşitliliğe duyarlı ve kapsayıcı bir pedagojiyi hayata geçirmenin temel önem taşıdığı not edilebilir. Çünkü bu sayede, bir yandan öğrencileri "göç kökenli" gibi nihai sınıflandırmalara sokan alışılmış kategorileri, işlevleri ve "toplumsal etki güçleri" itibarıyla eleştirel bir kontrolden geçirmek için (bkz.: Walgenbach 2021: 47), diğer yandan eğitim-öğretim sistemindeki deği-

mi olanaklı kılmayı ve eğitim-öğretim politikası-finansal bakış açısından tüm okulların formatlarının güvence altına alınmasını ifade eder (bkz.: Prengel 2018).

Özetlemek gerekirse, Almanya'daki eğitim-öğretim politikasının, kendi çıkarı için, öğrenciler arasında varolan başarımlar eşitsizliğine dair ayrımcı açıklama girişimlerini aşmak ve bunun yerine, "mağdurlar"ın "sorun" oluşturmadığını, aksine bunun güncel zorluklara karşı hedefe dönük pedagojik yanıtlar vermekten uzak kurumsal yapı ve anlayışlardan kaynaklandığını gösteren araştırma sonuçlarıyla ilgilenmesi gerektiğini not etmek gerekir. Bu nedenle politika ve pedagoji için aynı ölçüde geçerli olan hedef, tüm öğrencilerin eğitim potansiyellerinin en iyi biçimde destekleneceğine dair verdikleri söz tutmalarıdır.

Kaynakça

- Anger, Christina / Plünnecke, Axel (2021): Bildungsgerechtigkeit. Herausforderung für das deutsche Bildungssystem, IW-Analysen, Nr. 140, Köln. URL: <https://www.iwkoeln.de/studien/christina-anger-axel-pluennecke-herausforderung-fuer-das-deutsche-bildungssystem.html>
- BMFSFJ (2020): Gelebte Vielfalt: Familien mit Migrationshintergrund in Deutschland. URL: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/service/publikationen/gelebte-vielfalt-familien-mit-migrationshintergrund-in-deutschland-116882>
- Hillmayr, Delia/Täschner, Janina/Brockmann, Lilo/Holzberger, Doris (2021): Elternbeteiligung im schulischen Kontext. Potenzial zur Förderung des schulischen Erfolgs von Schülerinnen und Schülern.
- Prengel, Annedore (2018): Pädagogik der Vielfalt. Inklusive Strömungen in der Sphäre spätmoderner Bildung - In: Müller, Frank J. (Hrsg.): Blick zurück nach vorn - WegbereiterInnen der Inklusion. Band 2. Originalausgabe. Gießen: Psychosozial-Verlag 2018, S. 33-56
- Schwippert, Knut/Wendt, Heike/Tarelli, Irmela 2012: Lesekompetenzen von Schülerinnen und Schülern mit Migrationshintergrund, in: Bos, Wilfried/Tarelli, Irmela/Bremerich-Vos, Albert/Schwippert, Knut (Hrsg.): IGLU 2011. Lesekompetenzen von Grundschulkindern in Deutschland im internationalen Vergleich, Münster, 191-208.
- SVR (2020): Ungleiche Bildungschancen. Fakten zur Benachteiligung von jungen Menschen mit Migrationshintergrund im deutschen Bildungssystem. 08.04.2020. URL: https://www.svr-migration.de/wpcontent/uploads/2019/03/2020_Kurz_und_Buendig_Bildung_final.pdf
- SVR (2016): Doppelt benachteiligt? Kinder und Jugendliche mit Migrationshintergrund im deutschen Bildungssystem, Berlin. URL: https://www.svr-migration.de/wpcontent/uploads/2017/07/SVR-FB_Doppelt_benachteiligt.pdf
- SVR (2013): Segregation an deutschen Schulen: Ausmaß, Folgen und Handlungsempfehlungen für bessere Bildungschancen, Berlin. URL: https://www.svr-migration.de/wp-content/uploads/2013/07/SVR-FB_Studie-Bildungssegregation_Web.pdf
- Walgenbach, Katharina (2021): Erziehungswissenschaftliche Perspektiven auf Vielfalt, Heterogenität, Diversity/Diversität, Intersektionalität. In: Hedderich, Ingeborg; Reppin, Jeanne; Butsch, Corinne (Hrsg.): Perspektiven auf Vielfalt in der frühen Kindheit. Mit Kindern Diversität erforschen. 2., durchgesehene Auflage. Bad Heilbrunn: Verlag Julius Klinkhardt 2021, S. 41-59.

VE BU DA GÖÇMEN VE YERLİ ÖĞRENCİLER ARASINDAKİ ÖNEMLİ BAŞARIM FARKLILIKLARINI AÇIKLANABİLİR KILMAKTADIR

yon Uzmanları Konseyi henüz 2014'te okul ve ebeveynler arasındaki işbirliğinin başarısı için üç temel içeriğe işaret etti (bkz.: SVR 2014): Birincisi "bilgi aktarımı", bir diğer ifadeyle ebeveynlerin okulsal-pedagojik gelişmelere ve süreçlere düzenli olarak katılımını sağlamak ve onları sürekli haberdar etmek. İkincisi "yeterlik geliştirmek için eğitim", bir başka deyişle, ebeveynlerin farklı okul kurullarına katılmalarını sağlamak için gerekli çerçeve koşulların oluşturulması. Ve üçüncüsü, okulsal-kurumsal yapılarındaki etkinliklerini güvence altı-

şimlerin farklı düzlemlerde hedefe dönük ve somut biçimde harekete geçirilmesi için fırsat doğar. Kurumsal düzlemlerde, bu, okulun çok bölümlülüğünün aşılmasını ifade eder. Profesyonel düzlemlerde çeşitliliğin farklı boyutlarına yaklaşımlarında eğitim aktörlerinin pedagojik eylem yeterliğinin hayata geçirilmesi anlamına gelir. Didaktik-yöntemsel düzlemlerde farklı başarımlar düzeylerindeki öğrencilerin öğrenim süreçlerine odaklanılması demektir bu. Özneler arası düzeyde farklı öğretim-öğrenim aranjmanlarında öğre-

Prof. Xavier Diez
İspanya

Çeviri: PoliTeknik

Okulun dönüşümü

Son yıllarda eğitim sistemlerindeki dönüşümler yoğun bir şekilde tartışılıyor. Analistler, gazeteciler, köşe yazarları, yetkililer, akademisyenler veya bazı eğitim inovasyon endüstrileri tartışma sürdürüyor. Mevzuat metinlerinde tanımlamalar yapılıyor, Avrupa direktiflerinde terimler yer alıyor ve uluslararası kuruluşlar, özellikle OECD nezdinde talepler gerçekleştiriliyor. Genel olarak, geliştirilen söylem 20. yüzyılın öğretmenleri, 21. yüzyılın öğrencileri ve (sözde) gelecek için eğitim veren 19. yüzyılın okullarından bahsediyor.

Bununla birlikte, satır aralarına dikkatle baktığımızda, her seviyede köhne, geçmişe ait olan izler görmek pek de zor değil. 21. yüzyıl, en azından Batı ülkelerinde, daha fazla eşitsizlik, daha fazla istikrarsızlık ve daha az gelecek umudu sunuyor. Eğitim sistemini artan istikrarsızlık ve eşitsizliklerle dolu bir gelecek baş edebilecek şekilde uyarlamak amacıyla „değişim“ ihtiyacı tam da buradan doğuyor.

“Temel yeterlilikler” uzmanı olarak bilinen Lüksemburglu Nico Hirtt ve bazı farklı uzmanlar, dersliklerin günlük akışını değiştirmeye yönelik tüm bu baskıdan sonra ve dersliklerde neler olduğu veya bazılarının neler olmasını istediğini düşündüğümüzde, “Dördüncü Sanayi Devrimi”nin artan etkileriyle karşı karşıya kaldığımızı belirtmektedir (Schuab: 2016). Bu teoriye göre, önümüzdeki birkaç yıl içinde, üretim süreç-

lerindeki artan otomasyon ve yoğun bilgisayarlaşma sonucunda, orta sınıflara özgü olan ve orta veya orta-yüksek seviyedeki nitelikli çalışanların gerçekleştirildiği yüz milyonlarca istihdam gereksiz hale gelecek.

Kuşkusuz bu son faktör, eğitim yetkilileri tarafından önerilen dönüşümü yorumlama hususunda en belirleyici faktördür. Batıda (ve ayrıca tüm dünyada, sömürgeciliği sonlandırma ve Afrika ve Asya'nın bağımsızlıkları dönemlerinde) refah devletlerinin yaratılması paradigması sırasında temel fikir; sosyal sınıfların ve ülkelerin kültürel seviyelerini birleştirmek amacıyla mümkün olduğunca eşitlikçi sistemler yaratmaktan ibaretti, günümüzde, özellikle Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde büyüyen eğitim ayrımcılığı süreçlerine somut bir şekil vermeye çalışan bir tekelleştirme, metodolojik ve müfredat özerklik akımı mevcuttur.

20. yüzyılın son yıllarında, neoliberalizmin sosyal ve ekonomik bir doktrin olarak kabul edilmesinin bir sonucu olarak, özellikle gelişmekte olan ülkeleri etkileyen katı bir özelleştirme ve kesinti dalgasıyla karşı karşıya kaldık. Mekanizma oldukça basitti. Birçok devlet, kalkınma politikalarını gerçekleştirebilmek amacıyla (sözün doğrusu dünya ticaretindeki asimetrik sistemde kendilerini iflastan kurtarmak için) Uluslararası Para Fonuna veya Dünya Bankası'na başvurdu. Bunun

karşılığında, ekonomi alanında Nobel Ödülü sahibi (ve Dünya Bankası'nın eski yöneticisi) Joseph Stiglitz'in de belirttiği üzere, devletler kamu hizmetlerini, özellikle de ücretli alana, yani piyasaya kaydırılan eğitim sistemini zorlayan zalimce taleplerle karşı karşıya bırakıldı. Bu yöntemle, Afrika, Asya ve Latin Amerika'nın eğitim sistemleri, kendilerine zarar veren bir dünya ekonomik düzenine karşı koyma kapasitesine sahip olabilecek orta sınıfların veya profesyonellerin ortaya çıkmasını önlemek amacıyla bastırıldı. 2011 yılında Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki isyanların önemli bir kısmının kökeninde, birçok zorluğa rağmen iyi bir eğitime sahip olan, fakat insana yakışır iş fırsatlarının bulunmaması zorluk çeken bazı azınlıkların derin memnuniyetsizliği vardı.

Bu politikalar, büyük olasılıkla gelişmekte olan ülkelerde Batı'nın itibarını zedeledi ve Amerika Birleşik Devletleri veya Avrupa Birliği'nin aksine, eski sömürgeci güçler kadar dramatik koşullar dayatmayan Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan güçler aracılığıyla sermayenin, yatırımın ve ticaretin açılmasını kolaylaştırdı. Asya ülkelerinin büyük bir kısmı söz konusu olduğunda, zorlu ve meritokratik eğitim sistemleri benimsenmektedir, bu sistemler tam olarak 1990'lardan itibaren terk edilen Avrupa modellerini hatırlatmakta; daha çok özelleştirme, kesinti ve pratikte yeni nesillerin bilgi seviyelerinin kademeli olarak düşmesine hizmet eden pedagojik

uygulamalar içermektedir. Bu uygulamalar arasında her bir eğitim merkezini “ayarlayan” (yani bireyselleştiren), hem eğitsel hem de sosyal olarak genel atomizasyon hissine katkıda bulunan ayırıştırma ve tekillleşmeyi derinleştiren yetkinlik yaklaşımı vardır.

İstatistikler, seksenli yıllara kadar gerçekleşenin aksine, neoliberal küreselleşme süreçleri aracılığıyla ülkeler arasındaki ekonomik mesafenin azaldığını göstermektedir. Buna rağmen, toplumlar kendi içlerinde her düzeyde kutuplaşmaktadır. Az sayıda zenginlerin daha da zenginleşmesi, orta sınıfın giderek yoksullaşması ve yoksulların giderek sistemden daha çok dışlanması içeren ekonomik kutuplaşma söz konusu. Bunun yanı sıra, kültürel ve eğitsel bir kutuplaşma aracılığıyla siyasi kutuplaşma ve hatta değerler üzerinden kutuplaşma üretilmektedir. Tarihçi Tony Judt 2010 yılında, ortak referansların kaybının herhangi bir toplumu yaşanmaz hale getirebileceği konusunda bizi halihazırda uyarıyordu. Son yıllarda onun haklı olduğuna tanıklık ediyoruz. Eğitim sistemleri tam da bu durumu oluşturan mimarlardan biridir. Faydalı olmayan, hatta negatif etkileri olan eğitim dönüşümlerinden birini burada görebiliyoruz.

■

Prof. Dr. Horst Pöttker
Dortmund Teknik Üniversitesi

Çeviri: PoliTeknik

Başarılı bir Entegrasyon Modeli mi?*

Ruhr Polonyalıları Almanya'yı Haklı Nedenlerle Terketti

İyi niyetli siyasetçiler Ruhr Polonyalıları Almanya'da göçmenlere karşı bir hoşgeldin kültürünün var olduğunu göstermek için bir örnek olarak sunuyorlar. Ne yazık ki siyasetçiler yanılıyor. Konuya başından itibaren bakıldığında, bu olay, çağdaş bir göç toplumunun birlikteliğini başarmak için, göç alan toplumun ve göçmenlerin nasıl davranılmayacağını öğreneceği, başarısızlığa uğramış bir entegrasyon modeli olarak belirginleşiyor.

Birkaç Veri

1870 ve 1914 yılları arasında Ruhr Havzası'ndaki kömür üretimi on kat artmıştı. Artan işgücü gereksinimi nitekim Alman İmparatorluğu'nun ekonomisi geri kalmış doğu eyaletlerinden göç eden, ancak kültürel özdeşlikleri itibarıyla Polonyalılardan oluşan insanlarla karşılanmıştır.

1960'lı yıllarda Federal Almanya'ya gelen iş göçü örneğinde olduğu gibi, başta özellikle Polonyalı erkekler Ruhr Havzası'na yerleşmiş, ama ailelerini de hemen arkalarından getirmişlerdir. Birinci Dünya Savaşı öncesinde Ruhr Havzası'nda yaklaşık yarım milyon Polonyalı yaşıyordu. Büyük bir çoğunluğu doğuda kalan kırsal yurtlarına dönmek istemiyordu, aksine kendi geleceklerini Ren ve Ruhr'da bulunan bu dinamik sanayi bölgesinde görüyorlardı.

Ama Ruhr Polonyalıları çoğu Alman maden bölgesinde kalmamıştır. 1920'li yılların sonunda göç kökenli Polonyalıların bu Havza'daki sayısı 150.000'e gerilemiştir. Almanya'dan ayrılanların yalnızca 40.000'i yeniden kurulan Polonya Devleti'ne dönmüş, 300.000'i aşkın insan Fransa'nın kuzeyindeki sanayi bölgelerine yerleşmiştir. 1922'de Dortmund'dan sorumlu hükümet başkanı Polonyalı maden işçilerinin aniden eksilmesinin kömür üretimini sekteye uğrattığından yakınmıştır. Ruhr Polonyalıları nasıl yoğun olarak Fransa'ya göç ettiklerini, Bochum ve Herne'de Lehçe yayımlanan ve okurlarının arkasından giderek Lille ve Lens kentlerine yerleşen "Viarus Polski" ve "Narodowiec" gazetelerinden de anlamak olanaklı, her iki gazete 1970'li yıllara kadar yayınlarını sürdürmüştür.

Entegrasyon İçin Bir Örnek mi?

Nüfusu oluşturan bir grubun kapsamlı göçü hiç de başarılı bir entegrasyonun örneği olarak görülemez. Birlikteliği üyelerinin etnik türdeşliğine değil, beraberce kabul edilen genel değerlere (anayasa, insan hakları), anlaşmaya ve karşılıklı saygıya dayanan göç toplumlarında da, bu birliktelik kalma iradesini önkoşar. Kalma iradesi yaşanılan yerde yeterli derecede mutlu olmayı gerektirir. Görüldüğü kadarıyla Ruhr Polonyalıları açısından böyle bir mutluluk yoktu.

Elbette: Bugün Almanya'da kalan Ruhr Polonyalıları torunları ancak Slavca aile adlarından tanınabilir. Günümüzden bakıldığında onlar tam bir asimilasyon örneğidirler. Bu olayda tam asimilasyonu yalnızca kalış süresi ile değil, aksine 1920'lerde kalmak isteyenlerin kendi seçimleriyle ve her şeyden önce Polonyalı derneklerindeki etkin üyelerin, yönetimi altında takibe alınmayı ve hatta toplama kamplarına gönderilmeyi hesaba katmak zorunda oldukları Nasyonal Sosyalist Rejim'in olağanüstü ağır uyum baskılarıyla açıklamak mümkün. Buna karşın tam asimilasyona başlangıçtan itibaren bakıldığında ve göçmenlerin beraberinde getirdikleri kültürel özdeşliğe saygılı kültürlerarası bir entegrasyon kavramı temel alındığında, Ruhr Polonyalıları başarısızlığa uğramış entegrasyonun bir durum modeli olarak yansır.

Başarısızlığın Tarihsel Etmenleri

Entegrasyonu elverişli kılan koşullardan biri Polonyalı göçmenlerin yüzde 99'unun Alman vatandaşı olmalarıydı. Böylece hukuksal açıdan siyasete, iş yaşamına, sosyal sigortalara vb. katılımlarının önünde yerli Almanların karşılaştığı engellerden daha fazla engel yoktu. Entegrasyonu elverişsiz kılan, Polonya'nın Avusturya, Prusya ve Rusya tarafından uzun bir dönem bastırılan devlet statüsünün, bu dönemde dil, dini semboller ya da tarih gibi kültürel özdeşliğin karakteristik yönlerini vurgulayan bir Polonya milliyetçiliğinin gelişmesine yol açmış olmasıdır. Bu iki etmen örneğin günümüzdeki kültürlerarası entegrasyon fırsatlarıyla karşılaştırıldığında birbirini dengelemiş olsun.

Bir diğer etmen çinse böyle bir şey geçerli değil. Bugün Almanya iyi gelişen bir ülke, ancak Weimer Cumhuriyeti'nin ekonomisi zayıftı. Fransız kömür kartellerinin maden işçilerini saflarına çekmek için 1921'de bürolarını kurdukları Ruhr Havzası için bu ekonomik durum özellikle geçerliydi.

Ancak Ruhr Polonyalıları entegrasyonunda yaşanan başarısızlığı salt bununla açıklamak olanaksız. 1920'lerin ortasında ekonomik durum düzeldiği halde Almanya'dan göçleri devam etmiştir. Ve Polonyalı göçmen ailelerin Almanya'dan Fransa'nın kuzeyine göçü henüz Birinci Dünya Savaşı'ndan önce başlamıştı.

Alman Tarafı: Cermenleştirme Baskısı ve Bilgisizlik

Alman İmparatorluğu milliyetçilik çağının bir ürünüydü. Ruhr Havzası'na göç eden Polonyalıların ilk kez Nasyonal Sosyalist Rejim döneminde değil, aksine henüz Wilhelm Almanya'sında Cermenleştirme baskısına uğramalarının nedeni, İmparatorluğun kendini etnik homojen, kültürel derinliğe sahip bir ulus olarak kavramasıydı. Bu "Hakatizm" in amacı Polonyalıların kültürel özelliklerini ezmektir. 1896'da Vestfalya Eyaleti Genel Başkanı Hakatizm programını şöyle formüle etmiştir: "Ajitasyon ve dernekçiliğin sıkı denetimi tabi olması, Polonyalı papazların uzak tutulması, Kamuoyuna açık toplantılarda Lehçe kullanımının sınırlandırılması, okul eğitiminin yalnızca Almanca yapılması, bunlar krallığın batısında yaşayan Polonyalıları Cermenleştirmenin araçlarıdır".

Ayrıntılarıyla formüle edilen Hakatizm'in yanı sıra, Ruhr Polonyalıları, Recklinghausen'da olduğu gibi nüfusun dörtte birini ve belirli maden ocaklarındaki işçilerin neredeyse

tümünü oluşturdukları halde, yerel basın tarafından dikkate alınmamaları da buna eklenmiştir. Bu kentte Polonyalıların yaşadığını, nikah dairelerinin vatandaşların medeni haliyle ilgili yayınladığı, "Recklinghausen Gazetesin"de çıkan Slav adlardan ve bu gazetede cezai suçları konu alan haberlerden anlamak mümkündür.

Asimilasyon baskısı ve ayrımcılık içeren bilgisizlik, göçmenlerde tutukluğa neden olacağından entegrasyona katkı sunmaz.

Polonyalıları Tarafı: Etnosentrik İnatçılık

O dönem Ruhr Havzası'nda yaygın olan Lehçe basına bakıldığında, Ruhr Polonyalıları arasında egemen olan bu anlayışı açıkça görmek olanaklı. Örneğin 1913'te "Viarus Polski" Gazetesinde "Polonyalıları İçin On Buyruk" başlığıyla yayınlanan bir yazıda okurlara şu emrediliyordu: "Ben Polonya'yım, senin anavatanın. Benden başka bir anavatan tanımayacaksın. Anadilini yabancı sözcükler ve deyimler kullanarak kirletme, çünkü Lehçe dünyadaki hiçbir dilde olmayan zenginliklere sahiptir. Evlatlarını çalma. Aralarında Almanca konuşmalarını yasakla ve kendin de onlarla hiçbir zaman Almanca konuşma. Başka ulustan bir kadını arzulama, yalnızca bir Polonyalı kadınla evlen".

Medyanın kendi göçmen okur kitlesine kültürel gettolara çekilmelerini öğütlemesi ve göç alan toplumu göz ardı etmesi ya da ondan tiksindirmesi entegrasyonun yararına değildir.

Göç alan toplumun asimilasyon baskısı bir tarafta ve göçmenlerin etnosentrik alt kültürü diğer tarafta birbirini karşılıklı olarak tetikler. Bu nedenle Ruhr Polonyalıları kültürlerarası entegrasyonu gerçekleştiremezdi. Günümüzün göç toplumunda her iki taraftaki insanlar ve medya bu hatalardan ders çıkarabilir.

Kaynak

- Kleßmann, Christoph** (1978): Polnische Bergarbeiter im Ruhrgebiet 1870-1945. Soziale Integration und nationale Subkultur einer Minderheit in der deutschen Industriegesellschaft. Göttingen.
- Murzynowska, Krystyna** (1979): Die polnischen Erwerbswanderer im Ruhrgebiet während der Jahre 1880-1914. Dortmund.
- Pöttker, Horst/Bader, Harald** (2009): Gescheiterte Integration? Polnische Migration und Presse im Ruhrgebiet vor 1914. In: Geißler, Rainer/Pöttker, Horst (Hrsg.): Massenmedien und Integration ethnischer Minderheiten in Deutschland. Bd. 2: Forschungsbefunde. Bielefeld, S. 15-46.

* Bu yazı ilk kez PoliTeknik'in 5. sayısında yayınlanmıştır, Sayfa 9, Ocak/Şubat 2015

1900'lerde Ruhr Polonyalıları için çok çocuk doğurmasını konu alan alaycı bir kartpostal: "Arabayı sıfırlamak", çok fazla işsiz taş ve az kömür içerdikleri için sayılmayan ocak arabalarını ifade eder - maden işçilerinin grev nedenlerinden birisidir.

Kartın üzerindeki:

Grev bölgesinden neşeli sahneler.

"Ne o Stanislaus, arabanın sıfırlanmasından korkmuyor musun? Hayır dostum, araba sıfırlanmayacak, çünkü o hep dolu."

© illüstrasyon: Ömer Yapraklıran

JULIAN ASSANGE